

Q3

Osavuositarkastus 1-9/2019

Caverion

Caverion Oyj Osavuositiedot 29.10.2019 klo 8.00

Caverion Oyj:n Osavuositiedot 1.1.–30.9.2019

Selvää parannusta kannattavuudessa kolmannella vuosineljänneksellä

1.7.–30.9.2019

- **Liikevaihto:** 507,5 (524,9) milj. euroa. Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 6,1 prosenttia.
- **Oikaistu käyttökate:** 36,2 (18,5) milj. euroa, eli 7,1 (3,5) prosenttia liikevaihdosta.
- **Käyttökate:** 35,3 (14,3) milj. euroa, eli 7,0 (2,7) prosenttia liikevaihdosta.
- **Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja:** 3,8 (-37,0) milj. euroa.
- **Osakekohtainen tulos, laimentamaton:** 0,08 (0,03) euroa osakkeelta.
- **Nettovelat/Käyttökate*:** 1,1x (1,1x).

1.1.–30.9.2019

- **Tilaukanta:** 1 676,9 (1 552,3) milj. euroa, kasvua 8,0 prosenttia.
- **Liikevaihto:** 1 534,2 (1 616,5) milj. euroa. Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 4,2 prosenttia.
- **Oikaistu käyttökate:** 73,3 (42,4) milj. euroa, eli 4,8 (2,6) prosenttia liikevaihdosta.
- **Käyttökate:** 67,1 (-7,5) milj. euroa, eli 4,4 (-0,5) prosenttia liikevaihdosta.
- **Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja:** 63,0 (-32,1) milj. euroa.
- **Osakekohtainen tulos, laimentamaton:** 0,04 (-0,27) euroa osakkeelta.
- Maintpartnerin hankinta allekirjoitettiin ensimmäisellä vuosineljänneksellä, kilpailuviranomaaiskäsitely jatkuu.
- Ensimmäisellä vuosineljänneksellä 75 milj. euron vakuudettoman joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlasku, hybridilainan osittainen lunastus.

Suluissa esitetyt luvut ovat edellisvuoden vastaavan kauden lukuja, ellei toisin ole mainittu.

* Lainapankkien kanssa vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Caverion on soveltanut IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia voimaantulopäivästä 1.1.2019 alkaen. Konserni on ottanut standardin käyttöön yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin vertailutietoja voimaantulopäivää edeltäviltä kausilta ei ole oikaistu. Lisätietoja on esitetty kohdassa Muutoksia ulkoiseen taloudelliseen raportointiin vuonna 2019 ja taulukko-osan liitetiedossa 1 Laadintaperiaatteet.

AVAINLUVUT

Milj. e	7–9/19 (IFRS 16)	7–9/18 (ei IFRS 16)	Muutos	1–9/19 (IFRS 16)	1–9/18 (ei IFRS 16)	Muutos	1–12/18 (ei IFRS 16)
Tilaukanta	1 676,9	1 552,3	8,0 %	1 676,9	1 552,3	8,0 %	1 494,3
Liikevaihto	507,5	524,9	-3,3 %	1 534,2	1 616,5	-5,1 %	2 204,1
Oikaistu käyttökate	36,2	18,5	95,7 %	73,3	42,4	73,0 %	53,4
Oikaistu käyttökateprosentti, %	7,1	3,5		4,8	2,6		2,4
Käyttökate	35,3	14,3	147,3 %	67,1	-7,5		-8,8
Käyttökateprosentti, %	7,0	2,7		4,4	-0,5		-0,4
Liikevoitto	18,9	8,1	133,4 %	16,4	-27,2		-35,9
Liikevoittoprosentti, %	3,7	1,5		1,1	-1,7		-1,6
Tilikauden tulos	11,6	5,3	120,9 %	7,5	-32,3		-48,1
Osakekohtainen tulos, laimentamaton,	0,08	0,03	142,6 %	0,04	-0,27		-0,40
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	3,8	-37,0		63,0	-32,1		21,6
Käyttöpääoma				-46,8	-3,2		-54,6
Korollinen nettovelka				172,9	50,2	244,5 %	6,9
Nettovelat/Käyttökate*				1,1	1,1		0,2
Velkaantumisaste, %				79,5	18,9		2,7
Omavaraisuusaste, %				22,6	30,9		30,2
Henkilöstö kauden lopussa				14 606	15 556	-6,1 %	14 950

* Lainapankkien kanssa vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

Ari Lehtoranta, toimitusjohtaja:

”Vuosineljänneksen kohokohta oli kannattavuutemme selvä parantuminen. Tätä tuki kannattavuuden parantuminen huonommin suorituneissa divisioonissamme. Samalla Projekteilla ei ollut olennaista negatiivista vaikutusta tulokseen. Kolmannen vuosineljänneksen oikaistu käyttökattamme parani 36,2 (18,5) milj. euroon, eli 7,1 (3,5) prosenttiin liikevaihdosta. Liikevaihtomme kolmannella vuosineljänneksellä oli 507,5 (524,9) milj. euroa. Liikevaihto kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, kun ei oteta huomioon valuuttakurssien ja divestointien vaikutusta. Tilaukset kasvoivat 8,0 prosenttia 1 676,9 (1 552,3) milj. euroon, mikä tukee organisaation kasvua tulevaisuudessa.

Paikallisissa valuutoissa mitattuna konsernin liikevaihto laski 2,5 prosenttia. Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto kasvoi kuitenkin 7,1 prosenttia, kun taas Projektit-liiketoiminnan liikevaihto laski 13,4 prosenttia. Palvelut-liiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 58,5 (53,3) prosenttia vuosineljänneksellä. Palvelut-liiketoiminnassa useimmat divisioonamme paransivat edelleen kannattavuuttaan tavoitteiden mukaisesti. Projektit-liiketoiminnassa kannattavuus parani merkittävästi useissa divisioonissa, useiden vanhojen projektien päättämisen jälkeen. Projektit-liiketoiminnan kannattavuus on kuitenkin yhä kaukana tavoitetasosta ja suorituskyvyn johtamisen toimenpiteitä jatketaan kaikissa divisioonissamme.

Kolmannella vuosineljänneksellä, joka on rahavirralltaan yleensä heikko vuosineljännes, operatiivinen rahavirtamme ennen rahoituseriä ja veroja oli 3,8 (-37,0) milj. euroa. Käyttöpääomamme parani -46,8 (-3,2) milj. euron tasolle. Nettovelkamme ilman vuokrasopimusvelkoja oli 41,7 (50,2) milj. euroa syyskuun lopussa ja Nettovelat/Käyttökate-suhdelukumme oli 1,1x (1,1x). Allekirjoitimme kaksi tärkeää yrityshankintaa lokakuussa. Ensimmäinen näistä, Pelsu Pelastussuunnitelma Oy, tukee keskittymistämme digitaalisiin palveluihin, kun taas toinen, Huurre Group Oy:n kylmätekniikan ratkaisujen liiketoiminta vahvistaa keskittymistämme valittuihin Älykkäisiin Teknologioihin. Maintpartnerin maaliskuussa allekirjoitettuun hankintaan liittyen kilpailu- ja kuluttajavirasto päätti ryhtyä jatkoselvitykseen yrityskauppaan liittyen.

Megatrendit, kuten kestävä kehitys ja digitalisaatio, tukevat vahvasti Caverionin kannattavaa kasvua tulevaisuudessa. Ympäristösäännökset ja lainsäädäntö tiukentuvat edelleen, mikä vaatii lisääntyviä toimia rakennusten energiatehokkuudessa. Parannettu tarjoomamme vastaa erittäin hyvin uudenlaiseen kysyntään ja mahdollistaa älykkäät kaupungit ja älyrakennukset. Käynnistimme Kunnossa Kasvuun –strategiamme ”Kasvuun”-vaiheen kolmannella vuosineljänneksellä. Avaamme tarkemmin kasvustrategiaamme tulevalla pääomamarkkinapäivällä 5.11.2019.”

NÄKYMÄT VUODELLE 2019

Caverionin palvelujen ja ratkaisujen markkinanäkymät

Toimialan megatrendit, kuten lisääntynyt teknologian käyttö rakennetuissa ympäristöissä, energiatehokkuutta koskevat vaatimukset, lisääntyvä digitalisoituminen ja automaatio sekä kaupungistuminen, luovat edelleen kysyntää Caverionin palveluille ja ratkaisuille tulevina vuosina.

Palvelut

Palveluiden taustalla olevan kysynnän odotetaan jatkuvan hyvänä. Rakennuksissa olevan teknologian lisääntyessä uusien palveluiden ja digitaalisten ratkaisuiden tarpeen odotetaan lisääntyvän. Asiakkaiden keskittyminen omaan ydintoimintaansa tarjoaa edelleen Caverionille mahdollisuuksia ylläpidon, kunnossapidon sekä teknisen kiinteistöhuollon ulkoistuksissa. Nähtävissä on suuntaus kohti tiiviimpää yhteistyötä liiketoimintahyötyjen saavuttamiseksi pelkkien kustannussäästöjen sijasta. Kansainväliset asiakkaat hakevat yhtenäisiä, maiden rajat ylittäviä toimintamalleja, erityisesti Pohjoismaissa. Kiinnostus kestävästä kehityksestä tukeviin palveluihin on kasvussa, esimerkkinä energianhallinta.

Projektit

Taloudellisen ympäristön kasvaneesta epävarmuudesta huolimatta Projektien markkinoiden odotetaan pysyvän vakaina liike- ja toimistorakentamisen markkinasegmentissä muissa Caverionin toimintamaissa Ruotsia lukuun ottamatta. Ruotsissa aktiivisuustaso asuin- ja liikekiinteistöprojekteissa on hidastumassa, kun taas infrarakentamisen markkinan odotetaan olevan aktiivinen. Vakaan kysynnän odotetaan jatkuvan sekä julkisella että yksityisellä sektorilla muissa Caverionin päämaissa. Talotekniikan kokonaistoimitusten, elinkaarihankkeiden sekä erilaisten kumppanuusmallien, kuten allianssiprojektien, asiakaskysyntä on kasvussa, pääasiassa riskienhallinnan ohjaamana. Hintakilpailun odotetaan kuitenkin pysyvän tiukkana. Alhainen korkotaso ja

rahoituksen saatavuus tukevat edelleen investointeja. Parempaa energiatehokkuutta ja parempia sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö nostavat talotekniikan investointien kustannuksia.

Tulosohjeistus vuodelle 2019

Caverionin tulosohjeistus vuodelle 2019 on muuttumaton: ”Caverion arvioi, että konsernin Palvelut-liiketoiminnan liikevaihto ja sen suhteellinen osuus konsernin koko liikevaihdosta kasvavat vuonna 2019, kun taas Projektit-liiketoiminnan liikevaihto laskee. Konsernin oikaistu käyttökate vuonna 2019 on yli 120 milj. euroa. Tulosohjeistuksessa on huomioitu IFRS 16:n käyttöönotto vuonna 2019, mikä nostaa konsernin käyttökateprosenttia arviolta noin 2 prosenttiyksikköä vuositasolla.”

Oikaistu käyttökate = Käyttökate ilman vertailtavuuteen vaikuttavia eriä.

Vertailtavuuteen vaikuttavat erät vuonna 2019 ovat olennaisia eriä tai liiketoimia, jotka ovat merkittäviä Caverionin taloudellisen kehityksen ymmärtämiselle vertailtaessa nykyistä kautta edellisiin kausiin. Nämä erät voivat sisältää (1) myyntivoittoja ja -tappioita ja transaktiokuluja divestoinneista ja yritysostoista; (2) alaskirjauksia, kuluja ja/tai tuottoja erikseen tunnistetuista riskiprojekteista; (3) uudelleenjärjestelykuluja ja (4) muita eriä, jotka Caverionin johdon arvion mukaan eivät liity normaaliin liiketoimintaan.

Vuonna 2018 merkittävät riskiprojektit sisälsivät kolme päättynyttä Suurta projektia Teollisuuden ratkaisuihin, joiden vaikutukset raportoitiin kategoriassa (2). Saksan kilpailuoikeudellinen sakko ja siihen liittyvät juridiset ja muut kulut raportoitiin kategoriassa (4). Vuonna 2019 merkittävät riskiprojektit sisältävät vain yhden kategoriassa (2) raportoitavan riskiprojektin Saksasta.

Oikaistu käyttökate – Vertailtavuuteen vaikuttavat erät

Milj. e	7–9/19	7–9/18	1–9/19	1–9/18	1–12/18
	(IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)
Käyttökate	35,3	14,3	67,1	-7,5	-8,8
Käyttökateprosentti, %	7,0	2,7	4,4	-0,5	-0,4
<i>Käyttökatteeseen vaikuttavat erät</i>					
- Myyntivoitot ja -tappiot ja transaktiokulut divestoinneista ja yritysostoista	0,2	1,2	2,7	1,2	5,5
- Alaskirjaukset, kulut ja tuotot erikseen tunnistetuista riskiprojekteista		1,8	1,6	4,9	9,3
- Uudelleenjärjestelykulut	0,7	1,0	1,7	2,2	5,3
- Muut erät*	0,1	0,2	0,2	41,5	42,1
Oikaistu käyttökate	36,2	18,5	73,3	42,4	53,4
Oikaistu käyttökateprosentti, %	7,1	3,5	4,8	2,6	2,4

* Sisältäen Saksan kilpailuoikeudellisen sakan ja siihen liittyvät juridiset ja muut kulut vuonna 2018

TIEDOTUSTILAISUUS, WEBCAST JA PUHELINKONFERENSSI

Osavuositarkastuksesta järjestetään englanninkielinen tiedotustilaisuus tiistaina 29.10.2019 klo 10 Suomen aikaa Glo Hotel Kluuvissa, osoitteessa Kluuvikatu 4, 2. kerros, Helsinki. Tiedotustilaisuutta voi seurata suorana lähetyksenä osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat. Tilaisuuteen voi osallistua myös puhelimitse soittamalla numeroon +358 (0)9 7479 0361 viimeistään klo 9.55 Suomen aikaa. Osallistumiskoodi puhelinkonferenssiin on ”8210083 / Caverion”. Tilaisuudesta on lisätietoja osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

Taloudellinen tiedottaminen vuonna 2019

Caverion järjestää pääomamarkkinapäivän Helsingissä 5.11.2019 klo 12.00 alkaen. Lisätietoja ohjelmasta on saatavilla Caverionin verkkosivuilta osoitteesta www.caverion.fi/sijoittajat.

Tammi–joulukuun 2019 tilinpäätöstiedote julkaistaan 7.2.2020 klo 12.00 Suomen aikaa. Taloudelliset katsaukset ja muuta sijoittajatieta on saatavilla Caverionin verkkosivuilta osoitteesta www.caverion.fi/sijoittajat ja IR App -sovelluksesta. Materiaalit voi myös tilata sähköpostitse osoitteesta IR@caverion.com.

CAVERION OYJ**Lisätietoja antavat:**

Martti Ala-Härkönen, talousjohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 737 6633, martti.ala-harkonen@caverion.com

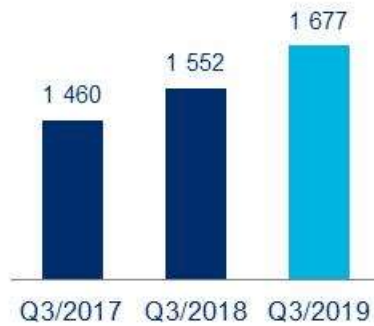
Milena Hæggström, sijoittajasuhdejohtaja, Caverion Oyj, puh. 040 5581 328, milena.haeggstrom@caverion.com

Jakelu: Nasdaq Helsinki, keskeiset tiedotusvälineet, www.caverion.fi

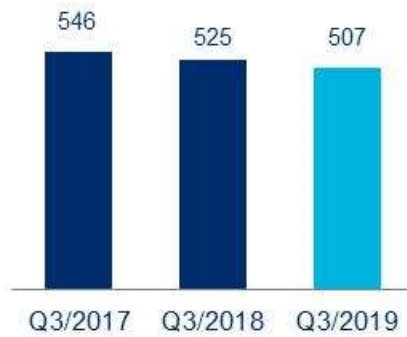
KONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Tunnusluvut

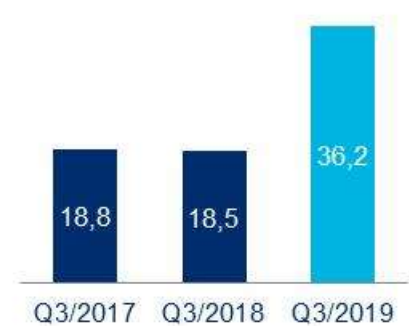
Tilaukanta (milj. e)

Liikevaihto (milj. e)

Oikaistu käyttökate (milj. e)

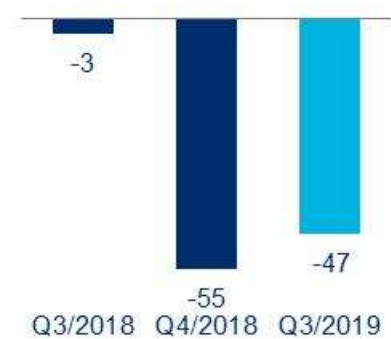
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja (milj. e)

Nettovelka (milj. e)

Käyttöpääoma (milj. e)

Liikevaihto liiketoimintayksiköittäin % liikevaihdosta 1-9/2019

Liikevaihto divisioonittain % liikevaihdosta 1-9/2019

Henkilöstö divisioonittain syyskuun 2019 lopussa

Vertailulukuja ei ole oikaistu IFRS 16:n mukaisiksi.

Toimintaympäristö vuoden 2019 kolmennella neljänneksellä ja yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana

Yleinen markkinatilanne oli koko kauden vakaa. Kysyntä oli vakaata muilla Caverionin markkinoilla Ruotsia lukuun ottamatta. Teollisuuden ratkaisuiden divisioonassa markkina pysyi vakaana teollisuuden kunnossapitopalveluissa. Tanskan, Norjan, Itävallan sekä Muiden maiden markkinat säilyivät myös vakaina. Ruotsissa aktiivisuustaso asuin- ja liikekiinteistöprojekteissa hidastui, kun taas infrarakentamisen markkina oli yhä aktiivinen.

Palvelut

Palveluiden kysyntä jatkui edelleen vahvana. Nähtävissä on suuntaus kohti tiiviimpää yhteistyötä asiakkaiden ja palveluntarjoajien välillä liiketoimintahyötyjen saavuttamiseksi pelkkien kustannussäästöjen sijasta. Kansainväliset asiakkaat hakevat yhtenäisiä, maiden rajat ylittäviä toimintamalleja, erityisesti Pohjoismaissa. Kiinnostus kestävästä kehitystä tukeviin palveluihin on kasvussa, esimerkkinä energianhallinta ja asiantuntijapalvelut.

Projektit

Projektien markkinat olivat edelleen vakaat, mutta luottamus alkoi heikentyä. Asuinrakentamisen markkinasegmentissä oli viitteitä markkinan hidastumisesta. Caverionin kannalta merkityksellisempi liike- ja toimistorakentamisen markkinasegmentti pysyi kuitenkin vakaana, lukuun ottamatta liikekiinteistörakentamisen segmenttiä Ruotsissa. Talotekniikan kokonaistoimitusten, elinkaarihankkeiden sekä erilaisten kumppanuusmallien, kuten allianssiprojektien, asiakaskysyntä on ollut kasvussa, pääasiassa riskienhallinnan ohjaamana. Parempaa energiatehokkuutta ja parempia sisäilmaolosuhteita koskevat vaatimukset sekä tiukentuva ympäristölainsäädäntö nostavat talotekniikan investointien kustannuksia.

Arvioidut Projektit-liiketoiminnan riskit vuodelle 2019

Vanhat projektit vaikuttivat heikentävästi Projektit-liiketoiminnan kannattavuuteen vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Caverion jatkoi toimiaan jäljellä olevien kannattamattomien projektien päättämiseksi tai sopimiseksi. Konsernin toisen vuosineljänneksen tulosta rasittivat merkittävät projektiennusteiden muutokset, joiden negatiivinen nettovaikutus oli noin 16 milj. euroa, josta noin puolet liittyi yhteen vanhaan projektiin.

Vuoden 2019 kolmannella vuosineljänneksellä ei ollut merkittäviä negatiivisia projektiennusteiden muutoksia. Järjestelmällinen suorituskyvyn johtaminen on edelleen projektinjohtamisprosessin keskeinen osa kaikissa divisioonissa.

Vuonna 2019 Caverion huomioi oikaistun käyttökateen laskennassa ainoastaan yhden merkittävän Saksan riskiprojektin, jonka loppuun saattaminen on viivästynyt noin vuoden 2020 loppuun. On mahdollista, että tässä vanhassa projektissa tai muissa projekteissa voi ilmetä yhä riskejä. Lisätietoa projekti- ja muista riskeistä on esitetty kohdassa ”Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät”.

Caverion tiedotti 15.2.2019, että Caverion Industria Oy sai myönteisen välimiespäätöksen Caverionin vuoden 2018 riskilistan kolmannessa ja viimeisessä suuressa projektissa. Ratkaisuun liittyvät tuotot kirjattiin vuoden 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseen, ja maksu saatiin huhtikuussa.

Tilaukanta

Konsernin syyskuun lopun tilaukanta oli 1 676,9 milj. euroa, kasvua 8,0 prosenttia edellisvuoden syyskuun lopusta (1 552,3 milj. euroa). Vertailukelpoisin valuuttakurssein tilaukanta kasvoi 9,1 prosenttia. Tilaukanta kasvoi sekä Palveluissa että Projekteissa viime vuoteen verrattuna.

Liikevaihto

Heinä–syyskuu

Heinä–syyskuun liikevaihto oli 507,5 (524,9) milj. euroa. Liikevaihto laski 3,3 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Liikevaihtoon vaikuttivat valuuttakurssivaihtelut ja Teollisuuden ratkaisut -divisioonan putkisto- ja säiliöprojektien liiketoiminnan ja siihen liittyvän Ylivieskan konepajan myynti vuoden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä. Edellisvuoden vastaavan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto oli 511,8 milj. euroa eli laski 2,5 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ruotsin kruunun muutosten vaikutus oli 2,3 milj. euroa ja Norjan kruunun 2,4 milj. euroa.

Liikevaihto kasvoi Itävallassa, Suomessa ja Ruotsissa, mutta laski muissa divisioonissa. Teollisuuden ratkaisujen liikevaihto vuonna 2019 ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen, sillä Caverion myi divisioonan putkisto- ja säiliöprojektien liiketoiminnan ja siihen liittyvän Ylivieskan konepajan vuoden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä.

Palvelut-liiketoimintayksikön liikevaihto kasvoi ja oli 296,7 (279,7) milj. euroa heinä-syyskuussa, mikä vastasi 6,1 prosentin kasvua tai 7,1 prosentin kasvua paikallisissa valuutoissa mitattuna. Projektit-liiketoimintayksikön liikevaihto oli 210,7 (245,2) milj. euroa heinä-syyskuussa eli laski 14,1 prosenttia tai 13,4 prosenttia paikallisissa valuutoissa mitattuna.

Heinä-syyskuussa Palvelut-liiketoimintayksikön osuus oli 58,5 (53,3) prosenttia ja Projektit-liiketoimintayksikön 41,5 (46,7) prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Tammi-syyskuu

Tammi-syyskuun liikevaihto oli 1 534,2 (1 616,5) milj. euroa. Liikevaihto laski 5,1 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Liikevaihtoon vaikuttivat valuuttakurssivaihtelut ja Teollisuuden ratkaisut - divisioonan putkisto- ja säiliöprojektien liiketoiminnan ja siihen liittyvän Ylivieskan konepajan myynnit vuoden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä. Projektien alaskirjauksilla ja konsernin valikoivammalla projektiliiketoiminnan lähestymistavalla oli myös heikentävä vaikutus kehitykseen. Edellisvuoden vastaavan ajankohdan valuuttakursseilla laskettuna liikevaihto oli 1 549,4 milj. euroa eli laski 4,2 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Ruotsin kruunun muutosten vaikutus oli 10,0 milj. euroa ja Norjan kruunun 5,0 milj. euroa.

Liikevaihto kasvoi Itävallassa ja Suomessa, mutta laski muissa divisioonissa. Ruotsissa ja Norjassa liikevaihto vertailukelpoisin valuuttakurssein oli viime vuoden tasolla. Teollisuuden ratkaisujen liikevaihto vuonna 2019 ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen, sillä Caverion myi divisioonan putkisto- ja säiliöprojektien liiketoiminnan ja siihen liittyvän Ylivieskan konepajan vuoden 2018 viimeisellä vuosineljänneksellä.

Palvelut-liiketoimintayksikön liikevaihto kasvoi ja oli 912,4 (875,8) milj. euroa tammi-syyskuussa, mikä vastasi 4,2 prosentin kasvua tai 5,3 prosentin kasvua paikallisissa valuutoissa mitattuna. Projektit-liiketoimintayksikön liikevaihto oli 621,8 (740,7) milj. euroa tammi-syyskuussa eli laski 16,1 prosenttia tai 15,4 prosenttia paikallisissa valuutoissa mitattuna.

Tammi-syyskuussa Palvelut-liiketoimintayksikön osuus oli 59,5 (54,2) prosenttia ja Projektit-liiketoimintayksikön 40,5 (45,8) prosenttia konsernin kokonaisliikevaihdosta.

Liikevaihdon jakautuminen divisioonittain ja liiketoimintayksiköittäin

Liikevaihto, milj. e	7-9/2019	%	7-9/2018	%	Muutos	1-9/2019	%	1-9/2018	%	Muutos	1-12/2018	%
Ruotsi	97,7	19,3	94,5	18,0	3,4 %	312,2	20,3	319,3	19,8	-2,2 %	443,1	20,1
Suomi	90,6	17,9	81,6	15,6	11,0 %	271,9	17,7	240,8	14,9	12,9 %	336,3	15,3
Norja	76,4	15,1	85,0	16,2	-10,1 %	265,0	17,3	269,5	16,7	-1,7 %	377,4	17,1
Saksa	97,2	19,1	110,6	21,1	-12,1 %	263,2	17,2	334,4	20,7	-21,3 %	436,7	19,8
Itävalta	56,0	11,0	49,0	9,3	14,3 %	147,7	9,6	128,5	7,9	14,9 %	176,8	8,0
Teollisuuden ratkaisut	45,6	9,0	57,1	10,9	-20,2 %	143,6	9,4	173,3	10,7	-17,1 %	229,2	10,4
Tanska	26,9	5,3	29,0	5,5	-7,2 %	80,2	5,2	99,1	6,1	-19,1 %	129,2	5,9
Muut maat*	17,0	3,4	18,1	3,4	-5,9 %	50,4	3,3	51,8	3,2	-2,5 %	75,5	3,4
Konserni yhteensä	507,5	100,0	524,9	100,0	-3,3 %	1,534,2	100,0	1 616,5	100,0	-5,1 %	2 204,1	100,0
Palveluliiketoimintayksikkö	296,7	58,5	279,7	53,3	6,1 %	912,4	59,5	875,8	54,2	4,2 %	1 213,0	55,0
Projektiliiketoimintayksikkö	210,7	41,5	245,2	46,7	-14,1 %	621,8	40,5	740,7	45,8	-16,1 %	991,1	45,0

* Muihin maihin sisältyvät Baltian maat, Puola (28.2.2019 asti) ja Venäjä.

Kannattavuus

Käyttökate

Heinä-syyskuu

Oikaistu käyttökate parani 36,2 (18,5) milj. euroon eli 7,1 (3,5) prosenttiin liikevaihdosta ja käyttökate 35,3 (14,3) milj. euroon eli 7,0 (2,7) prosenttiin liikevaihdosta heinä-syyskuussa. Tätä tuki kannattavuuden parantuminen huomattavasti suorituneissa divisioissa. Samalla Projekteilla ei ollut olennaista negatiivista vaikutusta tulokseen.

Oikaistun käyttökateen laskelmassa divestointeihin ja yrityshankintoihin liittyvät transaktiokulut olivat yhteensä 0,2 milj. euroa heinä-syyskuussa. Konsernin uudelleenjärjestelykulut olivat 0,7 milj. euroa ja muut erät yhteensä 0,1 milj. euroa.

Palveluliiketoiminnassa useimmat divisioonat paransivat edelleen kannattavuuttaan tavoitteiden mukaisesti. Saksan Palveluliiketoiminta jatkoi vahvaa kehitystään. Projektiliiketoiminnassa kannattavuus parani merkittävästi useissa divisioissa, useiden vanhojen projektien päättämisen jälkeen. Projektiliiketoiminnan kannattavuus on kuitenkin yhä kaukana tavoitetasosta ja suorituskyvyn johtamisen toimenpiteitä jatketaan kaikissa divisioissa.

Divisioonittain tarkasteltuna Suomi, Norja, Itävalta ja Teollisuuden ratkaisut tekivät vahvaa tulosta kolmannella vuosineljänneksellä. Ruotsin ja Saksan tulokset olivat myös suhteellisen hyvällä tasolla.

Aineiden ja tarvikkeiden käyttöön liittyvät kulut laskivat 132,7 (137,8) milj. euroon ja ulkopuoliset palvelut 100,2 (101,4) milj. euroon heinä-syyskuussa. Henkilöstökulut laskivat 2,8 prosenttia ja olivat yhteensä 194,7 (200,3) milj. euroa heinä-syyskuussa. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 45,3 (71,8) milj. euroon, mihin vaikutti pääasiassa IFRS 16:n käyttöönotto. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,8 (0,7) milj. euroa.

Tammi-syyskuu

Oikaistu käyttökate parani 73,3 (42,4) milj. euroon eli 4,8 (2,6) prosenttiin liikevaihdosta ja käyttökate 67,1 (-7,5) milj. euroon eli 4,4 (-0,5) prosenttiin liikevaihdosta tammi-syyskuussa. Vanhat projektit vaikuttivat heikentävästi Projektiliiketoiminnan kannattavuuteen vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Konsernin toisen vuosineljänneksen tulosta rasittivat merkittävät projektiennusteiden muutokset, joiden negatiivinen nettovaikutus

oli noin 16 milj. euroa, josta noin puolet liittyi yhteen vanhaan projektiin. Projekteilla ei ollut olennaista negatiivista vaikutusta tulokseen kolmannella vuosineljänneksellä.

Oikaistun käyttökateen laskelmassa myyntitappiot divestoinneista sekä divestointeihin ja yrityshankintoihin liittyvät transaktiokulut olivat yhteensä 2,7 milj. euroa tammi-syyskuussa. Alaskirjaukset sekä kulut ja tuotot erikseen tunnistetuista riskiprojekteista olivat yhteensä 1,6 milj. euroa. Vuonna 2019 merkittävät riskiprojektit sisältävät ainoastaan yhden riskiprojektin Saksasta. Konsernin uudelleenjärjestelykulut olivat 1,7 milj. euroa ja muut erät yhteensä 0,2 milj. euroa.

Palveluliiketoimintayksikkö jatkoi kannattavuutensa parantamista, kun taas projektien alaskirjaukset ja kustannuslylykset vaikuttivat heikentävästi Projektit-liiketoimintayksikön kannattavuuteen. Divisioonittain tarkasteltuna Suomi, Itävalta ja Teollisuuden ratkaisut tekivät vahvaa tulosta tammi-syyskuussa. Muissa divisioonissa kokonaistulosta rasittivat projektien alaskirjaukset ja kustannuslylykset. Saksan Palveluliiketoiminta kehittyi edelleen myönteisesti.

Aineiden ja tarvikkeiden käyttöön liittyvät kulut laskivat 384,9 (416,0) milj. euroon ja ulkopuoliset palvelut 294,4 (301,9) milj. euroon tammi-syyskuussa. Henkilöstökulut laskivat 4,0 prosenttia ja olivat yhteensä 633,8 (660,1) milj. euroa tammi-syyskuussa. Liiketoiminnan muut kulut laskivat 156,1 (247,9) milj. euroon, mihin vaikutti pääasiassa IFRS 16:n käyttöönotto ja Saksan 40,8 milj. euron kilpailuoikeudellinen sakko kesäkuussa 2018. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,0 (1,9) milj. euroa.

Caverion Industria Oy sai helmikuussa myönteisen välimiespäätöksen Caverionin vuoden 2018 riskilistan kolmannessa ja viimeisessä suuressa projektissa. Päätöksen seurauksena Caverionille maksettiin noin 8,9 milj. euroa ja korko 19.5.2016 lähtien maksuhetken saakka sekä menettelyyn liittyvät hallinnolliset ja juridiset kulut ja palkkiot. Caverion kirjasi ratkaisuun liittyvät tuotot vuoden 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen käyttökatteeseen.

Käyttökate on määritelty seuraavasti: Liikevoitto + Poistot ja arvonalentumiset. Oikaistu käyttökate = Käyttökate ilman vertailtavuuteen vaikuttavia eriä. Vertailtavuuteen vaikuttavat erät vuonna 2019 ovat olennaisia eriä tai liiketoimia, jotka ovat merkittäviä Caverionin taloudellisen kehityksen ymmärtämiselle vertailtaessa nykyistä kautta edellisiin kausiin. Nämä erät voivat sisältää (1) myyntivoittoja ja -tappioita ja transaktiokuluja divestoinneista ja yritysostoista; (2) alaskirjauksia, kuluja ja/tai tuottoja erikseen tunnistetuista riskiprojekteista; (3) uudelleenjärjestelykuluja ja (4) muita eriä, jotka Caverionin johdon arvion mukaan eivät liity normaaliin liiketoimintaan.

Liikevoitto

Heinä-syyskuu

Heinä-syyskuun liikevoitto oli 18,9 (8,1) milj. euroa eli 3,7 (1,5) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset olivat 16,5 (6,2) milj. euroa heinä-syyskuussa. Niistä 0,8 (0,4) milj. euroa oli yrityskauppoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 15,7 (5,8) milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia, joista suurin osa liittyi IFRS 16:n mukaisesti käyttöoikeusomaisuuseriin ja tietotekniikkaan. Käyttöoikeusomaisuuserien poistot olivat 12,0 milj. euroa kolmannella vuosineljänneksellä.

Tammi-syyskuu

Tammi-syyskuun liikevoitto oli 16,4 (-27,2) milj. euroa eli 1,1 (-1,7) prosenttia liikevaihdosta.

Poistot ja arvonalentumiset olivat 50,7 (19,7) milj. euroa tammi-syyskuussa. Niistä 2,3 (1,5) milj. euroa oli yrityskauppoihin liittyviä kohdistettuja aineettomia hyödykkeitä ja 48,3 (18,3) milj. euroa muita poistoja ja arvonalentumisia, joista suurin osa liittyi IFRS 16:n mukaisesti käyttöoikeusomaisuuseriin ja tietotekniikkaan. Käyttöoikeusomaisuuserien poistot olivat 35,9 milj. euroa tammi-syyskuussa.

Muut liikevoittoon vaikuttavat tekijät on esitetty tarkemmin kohdassa käyttökate.

Tulos ennen veroja, tilikauden tulos ja osakekohtainen tulos

Tulos ennen veroja oli 10,7 (-29,2) milj. euroa, tilikauden tulos 7,5 (-32,3) milj. euroa ja osakekohtainen tulos 0,04 (-0,27) euroa tammi–syyskuussa. Nettorahoituskulut olivat 5,7 (2,0) milj. euroa tammi–syyskuussa. Nämä sisältävät 3,9 milj. euroa korkokuluja vuokrasopimusveloista ja 1,1 milj. euron valuuttakurssivoiton euromääräisestä sisäisestä lainasta Venäjällä.

Konsernin efektiivinen veroaste oli 29,3 (-10,6) prosenttia tammi–syyskuussa.

Investoinnit, yritysostot ja myydyt liiketoiminnot

Bruttoinvestoinnit pysyviin vastaaviin olivat tammi–syyskuussa 13,9 (8,3) milj. euroa eli 0,9 (0,5) prosenttia liikevaihdosta. Investoinnit tietotekniikkaan olivat 6,3 (5,9) milj. euroa. Tietotekniikkainvestoinnit liittyivät pääasiassa yhteisen IT-infrastruktuurin ja yhteisten alustojen rakentamiseen sekä data-keskuksen konsolidointiin. Myös IT-järjestelmiä ja mobiililyökaluja kehitettiin konsernin sisäisten prosessien ja tehokkuuden parantamiseksi jatkossa. Muut investoinnit, mukaan lukien yritysostot ja sijoitukset yhteisyrityksiin, olivat 7,7 (2,5) milj. euroa.

Caverion julkisti joulukuun 2018 lopussa myyvänsä pienet tytäryhtiönsä Puolassa ja Tšekissä. Tšekin tytäryhtiön myynti toteutui 2.1.2019 ja Puolan tytäryhtiön myynti astui voimaan 28.2.2019. Divestoinneilla ei ollut olennaista vaikutusta Caverion-konsernin taloudelliseen asemaan tai tulokseen. Kauppahintoja ei julkistettu.

Caverion julkisti 12.3.2019, että se on allekirjoittanut sopimuksen Maintpartner Holding Oy:n kanssa Maintpartner Group Oy:n kaikkien osakkeiden ostamisesta, sisältäen sen Suomen, Puolan ja Viron tytäryhtiöt. Kauppaan ei kuulu Maintpartner Group Oy:n Ruotsin tytäryhtiö. Kaupan toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisten hyväksyntää. Lisätietoja transaktion arvostuksesta julkistetaan kaupan toteutuksen yhteydessä. Kauppahinta maksetaan käteisellä. Kaupan kohteena olevan kokonaisuuden suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukainen liikevaihto vuonna 2018 oli noin 137 milj. euroa (137 milj. euroa vuonna 2017), josta suurin osa tuli Suomen liiketoiminnoista. Liiketoiminnassa työskenteli noin 1 500 henkilöä vuonna 2018. Kaupan kohteena olevan kokonaisuuden suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukainen käyttökate vuonna 2018 oli 6,1 milj. euroa (4,6 milj. euroa vuonna 2017). Alustavan arvostuksen mukaan ostettavan kokonaisuuden omaisuuserien IFRS-oikaistut nettovarat olivat noin 6,4 milj. euroa vuonna 2018. Kilpailu- ja kuluttajavirasto ("KKV") haki markkinaoikeudelta 20.6.2019 käynnistämälleen jatkoselvitykselle Caverionin suostumuksella kahden kuukauden jatkoaikaa. Markkinaoikeus pidensi 3.9.2019 käsittelymääräaikaan siten, että lopullinen päätös asiasta annetaan viimeistään 24.11.2019. Lisäaika on tarpeen tutkinnan loppuun saattamiseksi.

Kassavirta, käyttöpääoma ja rahoitus

Konsernin operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja parani 63,0 (-32,1) milj. euroon tammi-syyskuussa. Konsernin vapaa kassavirta parani 49,6 (-43,9) milj. euroon.

Konsernin käyttöpääoma parani -46,8 (-3,2) milj. euroon syyskuun lopussa. Myynti- ja osatuloutusvaamisten määrä laski 513,4 (527,3) milj. euroon ja muut lyhytaikaiset saamiset laskivat 24,0 (39,9) milj. euroon. Velkapuolessa saadut ennakot kasvoivat 207,9 (178,7) milj. euroon, kun taas osto- ja osatuloutusvelat laskivat 184,0 (199,4) milj. euroon. Konsernitasolla käyttöpääoma laski kolmannella vuosineljänneksellä edellisvuoteen verrattuna. Käyttöpääoma kehittyi hyvin Suomen, Norjan, Teollisuuden ratkaisuiden ja erityisesti Saksan divisioonissa edellisvuoteen verrattuna.

Caverionin rahavarat olivat syyskuun lopussa 83,4 (18,7) milj. euroa. Lisäksi Caverionilla on nostamattomia luottolimiittisopimuksia 100,0 milj. euroa ja nostamattomia tililimiittisopimuksia 19,0 milj. euroa.

Konsernin korolliset velat ilman vuokrasopimusvelkoja olivat 125,0 (68,9) milj. euroa syyskuun lopussa, ja keskiporko suojausten jälkeen oli 3,0 prosenttia. Noin 40 prosenttia lainoista on pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta ja noin 60 prosenttia pääomamarkkinoilta. Vuokrasopimusvelat olivat yhteensä 131,3 milj. euroa syyskuun 2019 lopussa ja korolliset velat yhteensä näin 256,3 milj. euroa.

Konsernin nettovelka ilman vuokrasopimusvelkoja oli 41,7 (50,2) milj. euroa syyskuun lopussa ja vuokrasopimusvelkojen kanssa 172,9 milj. euroa. Velkaantumisaste oli 79,5 (18,9) prosenttia ja omavaraisuusaste 22,6 (30,9) prosenttia syyskuun lopussa. Ilman IFRS 16:n vaikutusta velkaantumisaste olisi ollut 19,1 prosenttia ja omavaraisuusaste 26,2 prosenttia.

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä Caverion laski liikkeeseen uuden 75 milj. euron kiinteäkorkoisen ja vakuudettoman joukkovelkakirjalainan, joka erääntyy 28.3.2023 sekä teki myös vapaaehtoisen käteistarjouksen 16.6.2017 liikkeeseen laskemastaan 100 milj. euron hybridilainasta. Nelivuotisten velkakirjojen kiinteä vuotuinen korko on 3,25 %. Uusista velkakirjoista kerättyjen varojen käyttötarkoituksena oli hybridilainan osittaisen lunastuksen lisäksi yleiset liiketoimintatarpeet ja Caverionin strategian mukaiset investoinnit ja yritysjärjestelyt. Lopullinen hybridilainan takaisinostotarjouksen hyväksytty määrä oli 33,94 milj. euroa ja hybridilainan jäljellä oleva määrä on 66,06 milj. euroa. Hybridilainan takaisinostohinta oli 101,20 %. Transaktioiden tarkoituksena oli hallita ennakoivasti konsernin velkaportfoliota, pidentää konsernin maturiteettiprofiilia ja alentaa rahoituskustannuksia. Lisäksi Caverion myös uudelleenrahoitti pankkilainansa ja nostamattomat luottolimiittisopimuksensa helmikuun 2019 alussa.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen (EBITDA) suhdeluksiin (Nettovelat/Käyttökate). Taloudellinen kovenantti ei saa ylittää tasoa 3,5:1. Syyskuun lopussa konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluku vahvistettujen laskentaperiaatteiden mukaisesti oli 1,1x. Vahvistetut laskentaperiaatteet eivät sisällä IFRS 16 -standardin vaikutuksia ja ne sisältävät tiettyjä muita oikaisuja, kuten Saksan kilpailuoikeudellisen sakon ja siihen liittyvien juridisten ja neuvonantokulujen huomioimatta jättäminen.

Muutoksia ulkoiseen taloudelliseen raportointiin vuonna 2019

Caverion on soveltanut uutta IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia voimaantulopäivästä 1.1.2019 alkaen. Standardin mukaan lähes kaikki vuokrasopimukset kirjataan vuokralleottajan taseeseen. Aiemman IAS 17 mukaisen ohjeistuksen mukaan vuokralleottajan piti tehdä ero rahoitusleasingsopimuksen (taseessa) ja operatiivisen vuokrasopimuksen – IAS 17:ssä ”muu vuokrasopimus” – (taseen ulkopuolella) välillä. Uuden mallin mukaan tätä jakoa ei tehdä, vaan vuokralleottaja kirjaa taseeseen lähes kaikista sopimuksista käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan vuokrasopimusvelan. Ainoana valinnaisena, Caverionin hyödyntämänä poikkeuksena ovat tiettyjä lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskevat sopimukset, joihin liittyvät vuokratulot kirjataan tuloslaskelmaan. Näihin liittyvät maksut on kirjattu tuloslaskelmaan kuluksi. Caverionilla ei ole merkittäviä sopimuksia vuokralleantajana.

Standardi on vaikuttanut olennaisesti konsernin taseeseen ja taseeseen liittyviin tunnuslukuihin, kuten omavaraisuus- ja velkaantumisasteeseen. IFRS 16 -standardin käyttöönotosta johtuen konsernin käyttöoikeusomaisuuserät ja konsernin korolliset velat kasvoivat noin 142 milj. euroa. Standardi vaikutti myös konsernin tuloslaskelmaan. Vaikutuksen kohteena olevat vuokratulot jaetaan käyttöoikeusomaisuuserän poistoihin ja vuokrasopimusvelasta kertyneisiin korkoihin, mikä nostaa konsernin käyttökateprosenttia arviolta noin 2 prosenttiyksikköä vuositasolla. Vaikutus katsauskauden tulokseen on vähäinen. Caverion on ottanut standardin käyttöön yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin vertailutietoja voimaantulopäivää edeltäviltä kausilta ei oikaista. Lisätietoja on esitetty taulukko-osan liitetiedossa 1 Laadintaperiaatteet.

Caverion teki vuoden 2018 aikana useita ydinliiketoimintaan kuulumattomien yksiköiden divestointeja. Caverion sai Teollisuuden ratkaisut -divisionan putkisto- ja säiliöprojektien liiketoiminnan ja siihen liittyvän Ylivieskan konepajan myynnit päätökseen 31.12.2018. Myydyn liiketoiminnan liikevaihto oli noin 45 milj. euroa vuonna 2018. Lisäksi Caverion julkisti joulukuun lopussa myyvänsä pienet tytäryhtiönsä Puolassa ja Tšekissä. Nämä myynnit saatiin päätökseen 28.2.2019 ja 2.1.2019. Caverion Polska Sp. Z o.o.:n liikevaihto oli noin 13 milj. euroa vuonna 2018, ja sillä oli noin 170 työntekijää. Caverion Česká republika s.r.o.:n liikevaihto oli noin 3 milj. euroa vuonna 2018 ja sillä oli noin 40 työntekijää.

Caverion teki myös yhden yritysoston vuonna 2018 palveluliiketoimintansa vahvistamiseksi. Caverion julkisti 19.11.2018, että Caverion Suomi Oy on allekirjoittanut sopimuksen Jetitek Oy:n koko osakekannan ostamisesta yrityksen toimivalta johdolta. Jetitekin liikevaihto oli 16 milj. euroa vuonna 2018, ja sen palveluksessa työskenteli 52 henkilöä Suomessa.

Caverion järjesteli myös uudelleen Itä-Euroopan toimintojaan vuonna 2018. Venäjän, Puolan ja Baltian taloudellinen raportointi jatkui Itä-Euroopan alla vuoden 2018 loppuun asti. Vuonna 2019 Venäjä ja Baltia raportoidaan kohdassa ”Muut maat”.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstö divisioonittain kauden lopussa	9/19	6/19	Muutos	9/19	9/18	Muutos	12/18
Ruotsi	2 762	2 790	-1 %	2 762	2 975	-7 %	2 955
Suomi	2 643	2 698	-2 %	2 643	2 487	6 %	2 513
Norja	2 455	2 409	2 %	2 455	2 469	-1 %	2 438
Saksa	2 245	2 190	3 %	2 245	2 280	-2 %	2 268
Teollisuuden ratkaisut	1 568	1 613	-3 %	1 568	1 955	-20 %	1 603
Muut maat	1 211	1 235	-2 %	1 211	1 518	-20 %	1 350
Itävalta	842	829	2 %	842	851	-1 %	857
Tanska	764	803	-5 %	764	915	-17 %	860
Konsernipalvelut	116	114	2 %	116	106	9 %	106
Konserni yhteensä	14 606	14 681	-1 %	14 606	15 556	-6 %	14 950

Caverion-konsernin palveluksessa oli keskimäärin 14 651 (15 790) työntekijää tammi–syyskuussa 2019. Syyskuun 2019 lopussa konsernin henkilöstömäärä oli 14 606 (15 556). Tammi–syyskuun henkilöstökulut olivat 633,8 (660,1) milj. euroa.

Työntekijöiden työturvallisuus on aina keskeinen alue ja syyskuun lopun tapaturmataajuus oli 5,3 (5,3).

Muutoksia Caverion-konsernin johtoryhmässä ja organisaatorakenteessa

Frank Krause (s. 1963) aloitti Saksan divisioonajohtajana ja konsernin johtoryhmän jäsenenä ja Carsten Sørensen (s. 1972) Tanskan divisioonajohtajana ja konsernin johtoryhmän jäsenenä 1.1.2019 alkaen.

Kari Sundbäck (s. 1971, DI) nimitettiin Caverionin Head of Transformation and Supply Operations -konsernitoiminnon johtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi 8.5.2019 alkaen. Sundbäckin vastuulla on Caverionin hankinta (supply operations), konsernilaajusten muutoshankkeiden johtaminen ja viestintä. Lisäksi hänen vastuullaan on Venäjän liiketoiminta ja sen tervehdyttäminen. Kari Sundbäck vastasi aiemmin KONEen toimintamallista ja muutosohjelmasta.

Thomas Hietto (s. 1967, DI), Caverionin Palvelut-liiketoimintayksikön johtaja ja konsernin johtoryhmän jäsen, nimitettiin Caverion Oyj:n varatoimitusjohtajaksi 1.7.2019 alkaen. Hän jatkaa myös edelleen tehtävässään Palvelut-liiketoiminnasta, myynnin kehittämisestä sekä markkinoinnista ja brändistä vastaavana johtajana. Uudessa tehtävässään hän vastaa lisäksi Caverionin kasvustrategian johtamisesta.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Caverion altistuu toiminnassaan erilaisille strategisille, toiminnallisille, poliittisille, markkina-, asiakas- sekä muille riskeille. Markkinaympäristö on yleisesti vakaa Caverionin kannalta tärkeillä markkinoilla, mutta taloudellisen ympäristön lisääntyneellä epävarmuudella voi olla jatkossa vaikutusta myös Caverioniin. Caverion arvioi, että kauppaan ja politiikkaan liittyvät riskit lisääntyvät maailmanlaajuisesti, mutta niiden vaikutus Caverioniin arvioidaan rajalliseksi lyhyellä aikavälillä.

Caverionille tyypilliset operatiiviset riskit liittyvät sen Palvelut- ja Projektit-liiketoimintaan. Näitä ovat muun muassa tarjouksiin (esim. laskentaan ja hinnoitteluun), sopimusehtoihin, yhteishankkeisiin, aliurakointiin, hankintaan ja materiaalien hintoihin, osaavan henkilöstön saatavuuteen sekä projektinhallintaan liittyvät riskit. Näiden riskien hallitsemiseksi riskienarviointi ja -tarkastusprosessit ovat käytössä niin myynti- kuin toteutusvaiheessa, ja tarkoituksenmukaisia riskivaroituksia tehdään. Konsernin Projektit-liiketoimintayksikkö keskittyy projektien riskienhallinnan parantamiseen kokonaisuutena, projektiportfolion ohjaamiseen sekä projektinhallinnan osaamisen parantamiseen. Kaikista näistä toimenpiteistä huolimatta on olemassa riski, että jotkut projektiriskit toteutuvat, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti Caverionin liiketoiminnan tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Projektien riskiarviointi on yhtiössä osa projektinhallinnan standardiprosessia ja on mahdollista, että riskejä saatetaan havaita tällä hetkellä käynnissä olevissa sekä uusissa projekteissa.

Selkeästi määritellyistä projektikontrolleista huolimatta on mahdollista, että jotkut riskeistä saattavat toteutua, mikä voisi johtaa projektien alaskirjauksiin, varauksiin, riitaisuuksiin tai oikeudenkäynteihin. Caverion teki suuren määrän projektien alaskirjauksia vuosina 2016–2018 ja vuoden 2019 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Järjestelmällinen suorituskyvyn johtaminen on edelleen projektinjohtamisprosessin keskeinen osa kaikissa divisioonissa. Vuonna 2019 Caverion huomioi oikaistun käyttökatteen laskennassa ainoastaan yhden merkittävän Saksan riskiprojektin, jonka loppuun saattaminen on viivästynyt noin vuoden 2020 loppuun. On mahdollista, että tässä vanhassa projektissa tai muissa projekteissa voi ilmetä yhä riskejä.

Konsernipolitiikan mukaisesti luottotappio tai luottotappiovaraukset kirjataan saamisista, kun on todennäköistä, ettei niistä saada suoritusta. Luottotappioksi kirjaamisessa noudatetaan Caverion-konsernin liiketoiminnan myyntisaamisten arvostusperiaatetta, ja kirjauksiin sisältyy arviointia ja harkintaa. Arvio perustuu aikaisemmin toteutuneisiin luottotappioihin, luotonvalvonnan kokemukseen, asiakaskohtaisiin vakuuksiin ja selvityksiin sekä arviointijankohdan taloudellisiin olosuhteisiin. Caverion tekee jatkuvasti projektiportfolionsa osatuloutus- ja myyntisaamisiin liittyviä riskiarvioita. Yhtiöllä on tiettyjä yksittäisiä suurehkoja saamia, joiden neuvottelemiseksi ja perimiseksi yhtiö jatkaa toimenpiteitään. Tunnistetuissa saamisissa on edelleen riskiä ja ei voida poissulkea, että myös muihin saamisiin liittyy riskiä.

Ottaen huomioon Caverionin projektiliiketoiminnan luonteen, konserniyhtiöt ovat osallisina riitaisuuksissa ja oikeusprosesseissa useissa projekteissa. Nämä riitaisuudet ja oikeusprosessit ovat tyypillisesti Caverionia kohtaan esitettyjä vaateita, jotka koskevat väitettyjä virheellisiä suorituksia ja viivästyneitä toimituksia. Joissakin tapauksissa Caverionin periessä saamiaan tämä saattaa johtaa riitaisuuksiin ja oikeusprosesseihin. On olemassa riski, että asiakas esittää näissä prosesseissa vastakanteita. Vaateiden, riitaisuuksien ja oikeusprosessien lopputulemaa on vaikea arvioida. Alaskirjauksia ja varauksia tehdään soveltuvien kirjanpitosäännösten mukaisesti.

Kesäkuussa 2018 Caverion pääsi osaltaan sovintoon Saksan liittovaltion kilpailuviraston (Bundeskartellamt) kanssa kartelliasiassa, jota viranomainen oli tutkinut vuodesta 2014. Tutkimus koskee useita kiinteistöteknisten palvelujen tarjoajia Saksassa. Caverion Deutschland GmbH:n (ja sen edeltäjien) todettiin osallistuneen kilpailua rajoittaviin toimiin vuosien 2005 ja 2013 välisenä aikana. Saksan liittovaltion kilpailuviraston 3.7.2018 antaman lopullisen päätöksen mukaan kilpailuoikeudellisen sakon määrä Caverion Deutschland GmbH:lle oli 40,8 milj. euroa. On olemassa riski, että Caverion Deutschland GmbH:tä kohtaan voidaan esittää siviilioikeudellisia vaateita tähän asiaan liittyen. Tällä hetkellä kyseisen riskin suuruutta ei ole mahdollista arvioida. Caverion julkistaa kaikki olennaiset tiedot mahdollisista siviilioikeudellisista vaateista tarvittaessa soveltuvien säännösten mukaisesti.

Osana Caverionin yhteistyötä viranomaisten kanssa kartelliasiassa yhtiö havaitsi asiakasprojektin yhteydessä vuosina 2009–2011 toimintaa, joka voi täyttää lahjonnan tai muun rikoksen tunnusmerkistön. Caverion on tuonut havaintonsa heti viranomaisille tiedoksi ja tukee niitä asian tarkemmassa selvittämisessä. On mahdollista, että epäillyt rikkomukset aiheuttavat huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää. Caverion seuraa tilannetta ja julkistaa kaikki olennaiset tiedot tarvittaessa soveltuvien säännösten mukaisesti.

Caverion on panostanut merkittävästi compliance-asioiden edistämiseen, jotta vastaisuudessa voidaan välttää kaikki sääntörikkomukset. Osana ohjelmaa kaikkien työntekijöiden tulee suorittaa vuosittain sähköinen compliance-koulutusohjelma, ja lisäkoulutusta annetaan läpi organisaation. Kaikkien työntekijöiden on noudatettava Caverionin Eettisiä Liiketoimintaperiaatteita (Code of Conduct), joissa on nollatoleranssi-politiikka kilpailun vastaisten toimien, korruption, lahjonnan tai ylipäätään laittomuuksien suhteen.

Caverionin taseeseen kirjattua liikearvoa ei poisteta, mutta sitä testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Määrä, jolla liikearvon kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän, kirjataan arvonalentumistappiona tuloslaskelmaan. Mikäli Caverionin tulos- ja kasvukehityksessä tapahtuu muutoksia alaspäin, tämä voi johtaa liikearvon arvonalentumiseen. Se voi vaikuttaa epäedullisesti Caverionin liiketoiminnan tulokseen ja omaan pääomaan.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluukuun. Tämän kovenantin rikkoutuminen antaisi lainanpankeille oikeuden eräännyttää lainat heti maksettaviksi. On mahdollista, että Caverion voi tarvita muutoksia taloudelliseen kovenanttiin tulevaisuudessa. Taloudellisen kovenantin tasoa seurataan ja arvioidaan jatkuvasti suhteessa käyttökatteen ja nettovelan toteumaan ja ennusteisiin.

Caverionin liiketoimintaan kuuluu tyypillisesti takausten antaminen asiakkaille ja muille sidosryhmille, erityisesti isoissa projekteissa, esimerkiksi ennakkomaksujen vakuudeksi, sopimusvelvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, ja takuuajan velvoitteiden vakuudeksi. Rahoituspalvelujen välittäjät antavat tyypillisesti nämä takaukset Caverionin puolesta. Ei ole varmuutta, että yhtiöllä olisi tällaisiin takauksiin jatkuva saatavuus rahoituspalvelujen

välittäjiltä kilpailukykyisin ehdoin tai lainkaan, ja mikäli takauksia ei saataisi, sillä saattaisi olla haitallinen vaikutus Caverionin liiketoiminnalle ja taloudelliselle tilanteelle. Caverion pyrkii hallitsemaan tätä riskiä ylläpitämällä useita takauslimiittejä eri toimintamaissaan.

Yhtiön IT-järjestelmien toiminnallisuuteen, turvallisuuteen ja saatavuuteen liittyy riskejä. Caverion on tehnyt merkittäviä investointeja IT- ja järjestelmäkehitykseen. On olemassa riski, että odotetut toiminnallisuudet ja hyöty eivät täysin toteudu. Vuosina 2019 Caverion siirtyy uuteen IT-toimittajaan, joka tarjoaa laajoja IT:n ulkoistuspalveluita. Tämänkaltainen siirtyminen sisältää aina riskejä.

Rahoitusriskeistä on esitetty tarkempi selvitys vuoden 2018 tilinpäätöksen liitetiedossa 5.5.

VARSINAISEN YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

Caverion Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 25.3.2019 Helsingissä. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2018 sekä myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti myös taseen osoittaman voiton käyttämisestä ja osingonmaksusta, hallituksen kokoonpanosta ja palkkioista, tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista sekä hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankintaan ja/tai pantiksi ottamiseen ja päättämään osakeanneista.

Yhtiön hallitukseen valittiin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi viisi (5) jäsentä. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Mats Paulsson, varapuheenjohtajaksi Markus Ehrnrooth sekä hallituksen jäseniksi Jussi Aho, Joachim Hallengren, Antti Herlin, Thomas Hinnerkov ja Anna Hyvönen toimikaudelle, joka päättyy vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokouksen päätöksiä koskeva pörssitiedote on julkaistu yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi/tietoa-caverionista/media/tiedotteet.

Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 25.3.2019. Kokouksessa hallitus päätti henkilöstövaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan kokoonpanosta. Valiokuntien tehtäväkuvaukset ja työjärjestykset on julkaistu osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat - Hallinnointi.

OSINGOT JA OSINKOPOLITIikka

Caverion Oyj:n 25.3.2019 pidetty varsinainen yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen, jonka mukaisesti tilikaudelta 2018 maksetaan osinkoa 0,05 euroa osakkeelta yhtiön jakokelpoisista varoista. Osinko maksetaan osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 27.3.2019 ovat merkittyinä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osinko maksettiin 3.4.2019.

Caverionin osinkopolitiikkana on jakaa osinkoina vähintään 50 prosenttia tilikauden tuloksesta verojen jälkeen, huomioiden kuitenkin kannattavuuden ja velkaantuneisuuden taso. Vaikka tämän osinkopolitiikan muuttaminen ei ole suunnitteilla, ei voida taata, että osinkoa tai pääoman palautusta todella maksetaan tulevaisuudessa, eikä takeita voida myöskään antaa minään tietynä vuonna maksettavien osinkojen tai pääoman palautuksen määrästä.

OSAKKEET JA OMISTAJAT

Caverion Oyj on 30.6.2013 syntynyt Suomen tasavallan lakien mukaan toimiva julkinen osakeyhtiö. Yhtiöllä on yksi osakesarja, jonka jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa sekä vastaavaan osinkoon. Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä

Osakkeiden lukumäärä oli 138 920 092 ja osakepääoma oli 1 000 000 euroa 1.1.2019. Caverionin hallussa oli 3 264 451 yhtiön omaa osaketta 1.1.2019. Raportointikauden lopussa Caverionin osakkeiden lukumäärä oli 138 920 092 ja Caverionin hallussa oli 2 947 289 yhtiön omaa osaketta 30.9.2019, mikä vastasi 2,12 prosenttia koko osakemäärästä ja äänistä. Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä oli 135 972 803 syyskuun 2019 lopussa.

Caverionin hallitus ilmoitti 7.2.2018 pörssitiedotteella perustavansa uuden konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ("Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2018–2022, Matching Share Plan"). Järjestelmän tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon nostamiseksi pitkällä aikavälillä, kannustaa avainhenkilöitä sijoittamaan henkilökohtaisesti yhtiön osakkeisiin sekä sitouttaa heidät yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen palkkiojärjestelmä, joka perustuu yhtiön osakkeiden hankintaan,

saamiseen ja omistamiseen. Järjestelmään osallistuminen edellyttää, että avainhenkilö hankkii hallituksen päättämän määrän yhtiön osakkeita hallituksen päättämällä tavalla. Ehdolliseen osakepalkkiojärjestelmään osallistuva henkilö ei voi samanaikaisesti osallistua suoriteperusteiseen osakepalkkio-ohjelmaan (Performance Share Plan). Järjestelmän palkkiot maksetaan neljässä erässä vuosina 2019, 2020, 2021 ja 2022 siten, että yksi erä maksetaan kunakin vuonna. Palkkion maksua kuitenkin lykätään, jos osakkeen tuotto ei ole saavuttanut ennalta asetettua vähimmäistuottotasoa kulloisenkin sitoutumisjakson loppuun mennessä. Ehdollisesta osakepalkkiojärjestelmästä 2018–2022 ja siihen liittyvistä osakeanneista ja -luovutuksista on kerrottu tarkemmin 7.2.2018, 19.2.2018, 1.3.2018 ja 8.3.2018 julkaistuilla pörssitiedotteilla.

Vuoden 2019 toisella vuosineljänneksellä Caverion Oyj:n hallitus päätti suunnatusta maksuttomasta osakeannista Caverionin ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän 2018–2022 ensimmäisen palkkioerän maksamiseksi. Suunnatussa maksuttomassa osakeannissa 14.5.2019 luovutettiin 293 540 yhtiön hallussa olevaa Caverion Oyj:n osaketta ehdolliseen osakepalkkiojärjestelmään 2018–2022 kuuluville avainhenkilöille. Osakkeet annettiin palkkiona sitoutumisjaksolta 1.3.2018 – 28.2.2019. Ennen suunnattua osakeantia Caverionilla oli hallussaan yhteensä 3 240 829 omaa osaketta, joista suunnatun osakeannin jälkeen jäi yhtiön haltuun 2 947 289 omaa osaketta.

Caverionin hallitus päätti uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän perustamisesta konsernin avainhenkilöille joulukuussa 2018. Uusi järjestelmä on rakenteeltaan suoriteperusteinen osakepalkkio-ohjelma (Performance Share Plan, PSP). Hallitus päätti samalla uuden jakson alkamisesta yhtiön ehdollisessa osakepalkkio-ohjelmassa (Restricted Share Plan, RSP), joka toimii täydentävänä osakepalkkiojärjestelmän erityistilanteita varten.

Uuden suoriteperusteisen osakepalkkiojärjestelmän ensimmäisen ohjelman (PSP 2019–2021) nojalla mahdollisesti suoritettavat osakepalkkiot maksetaan keväällä 2022 edellyttäen, että hallituksen ohjelmalle asettamat suoritusavoitteet saavutetaan. PSP 2019–2021 -ohjelman piiriin voi kuulua enintään noin 75 johtoon kuuluvaa ja muuta Caverion-konsernin avainhenkilöä. Henkilöt, jotka tällä hetkellä kuuluvat Caverionin ylimmälle johdolle tarkoitettuun lisäosakeohjelmaan (Matching Share Plan), mukaan lukien Caverionin johtoryhmän jäsenet, eivät kuulu tämän ohjelman piiriin. Suoritusmittareina ovat yhtiön osakkeen kokonaistuoton suhteellinen kehitys sekä osakekohtainen tulos. Jos kaikki tavoitteet saavutetaan, PSP 2019–2021 -ohjelman nojalla voidaan suorittaa palkkiona enintään noin 1,3 miljoonaa Caverionin osaketta (bruttomäärä ennen soveltuvien verojen vähentämistä).

Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä perustuu alun perin 18.12.2015 julkistettuun rullaavaan rakenteeseen, jonka puitteissa kunkin uuden ohjelman alkaminen edellyttää hallituksen erillistä päätöstä. RSP-ohjelmassa luvataan kiinteämääräisiä osakepalkkioita erikseen valituille yksittäisille avainhenkilöille erityistilanteissa. Jokainen RSP-ohjelma sisältää kolmivuotisen rajoitusjakson, jonka jälkeen ohjelmassa luvatut osakepalkkiot suoritetaan sen osallistujille edellyttäen, että heidän työsuhteensa Caverioniin jatkuu osakepalkkion suorittamisajankohtaan saakka. Ehdollisten osakepalkkio-ohjelmien 2016–2018, 2017–2019, 2018–2020 sekä 2019–2021 mukaiset mahdolliset osakepalkkiot ovat yhteensä enintään 321 000 osaketta (bruttomäärä ennen soveltuvan ennakonpidätyksen vähentämistä). Näistä ohjelmista suoritetaan enintään 16 000 osaketta aikaisintaan keväällä 2019, enintään 85 000 osaketta sekä keväällä 2020 että 2021 ja enintään 135 000 osaketta keväällä 2022. Vuoden 2019 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Caverion Oyj:n hallitus päätti suunnatusta maksuttomasta osakeannista Caverionin ehdollisen osakepalkkio-ohjelman (Restricted Share Plan) 2016–2018 mukaisen osakepalkkion maksamista varten. Suunnatussa maksuttomassa osakeannissa 28.2.2019 luovutettiin 23 622 yhtiön hallussa olevaa Caverion Oyj:n osaketta ehdolliseen osakepalkkio-ohjelmaan kuuluvalla avainhenkilölle ohjelman ehtojen mukaisesti.

Caverionin hallitus hyväksyi aikaisemman jatkuvan osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinohjelman konsernin johdolle ja avainhenkilöille joulukuussa 2015. Osakepohjainen kannustinohjelma koostui suoriteperusteisesta osakepalkkio-ohjelmasta (Performance Share Plan) täydennettynä erityistilanteita varten tarkoitettulla ehdollisella osakepalkkio-ohjelmalla (Restricted Share Plan). Molemmat ohjelmat koostuivat vuosittain alkavista yksittäisistä, kolmen vuoden pituisista osakepalkkio-ohjelmista. Hallitus päätti jatkaa kyseistä kannustinrakennetta joulukuussa 2016 ja joulukuussa 2017. Ensimmäiselle ja toiselle suoriteperusteiselle osakepalkkio-ohjelmalle 2016–2018 ja 2017–2019 asetettuja tavoitteita ei saavutettu, eikä niistä siksi suoritettu palkkioita. Suoritusperusteiselle osakepalkkio-ohjelmalle 2018–2020 asetetut tavoitteet toteutuivat osittain ja vastaavat osakepalkkiot suoritetaan helmikuussa 2021.

Lisätietoja kannustinjärjestelmistä julkaistiin pörssitiedotteilla 18.12.2015, 21.12.2016, 21.12.2017 ja 18.12.2018.

Caverion ei ole tehnyt päätöksiä optioista tai muista osakkeisiin liittyvistä erityisoikeuksista.

Hallituksen valtuutukset

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta

Caverion Oyj:n 25.3.2019 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään Caverionin omien osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Hankittavien ja/tai pantiksi otettavien omien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 13 500 000 osaketta, mikä vastaa noin 9,7 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää miten omia osakkeita hankitaan ja/tai otetaan pantiksi. Hankinnassa voidaan käyttää muun ohessa johdannaisia. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen).

Valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 26.3.2018 antaman valtuutuksen päättää omien osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamista. Valtuutus on voimassa 25.9.2020 asti. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutusta kauden aikana.

Osana ehdollisen osakepalkkiojärjestelmän toteutusta yhtiö on ottanut pantiksi yhtiöltä lainaa ottaneiden avainhenkilöiden ostamat osakkeet. Tämän seurauksena Caverionilla oli panttina 709 090 Caverion Oyj:n osaketta raportointikauden päättyessä 30.9.2019.

Caverionin hallituksen valtuuttaminen päättämään osakeanneista

Caverion Oyj:n 25.3.2019 pidetty varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeanneista hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden lukumäärä voi olla enintään 13 500 000 osaketta, mikä vastaa noin 9,7 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Hallitus päättää kaikista osakeannin ehdoista. Valtuutus koskee sekä uusien osakkeiden antamista että omien osakkeiden luovuttamista. Osakeanti voi tapahtua osakkeenomistajien merkintäetuoikeudesta poiketen (suunnattu anti). Valtuutusta voidaan käyttää muun muassa pääomarakenteen kehittämiseksi, omistuspohjan laajentamiseksi, vastikkeena yrityskaupoissa tai yhtiön hankkiessa liiketoimintaansa liittyvää omaisuutta ja kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi.

Valtuutus kumoaa yhtiökokouksen 26.3.2018 antaman valtuutuksen päättää osakeannista. Valtuutus on voimassa 31.3.2020 saakka.

Suunnatussa maksuttomassa osakeannissa 14.5.2019 luovutettiin 293 540 yhtiön hallussa olevaa Caverion Oyj:n osaketta ehdolliseen osakepalkkiojärjestelmään 2018–2022 kuuluville avainhenkilöille. Osakkeiden luovuttaminen suunnatulla maksuttomalla osakeannilla perustui varsinaisen yhtiökokouksen 25.3.2019 hallitukselle antamaan valtuutukseen. Osakkeet annettiin palkkiona sitouttamisjaksolta 1.3.2018 – 28.2.2019. Ohjelman perustamisesta ja sen keskeisistä ehdoista kerrottiin 7.2.2018 julkaistussa pörssitiedotteessa.

Kaupankäynti osakkeella

Caverionin osakkeen avauskurssi oli 5,05 euroa 2019 alussa. Osakkeen päätöskurssi katsauskauden viimeisenä kaupankäyntipäivänä (30.9.) oli 5,64 euroa. Osakkeen hinta nousi 12 prosenttia tammi–syyskuussa. Osakkeen ylin kurssi katsauskaudella tammi–syyskuussa oli 6,99 euroa, alin kurssi 4,85 euroa ja keskipurssi 5,67 euroa. Osakkeita vaihdettiin Nasdaq Helsingissä tammi–syyskuussa 12,3 miljoonaa kappaletta. Vaihdon arvo oli 69,5 milj. euroa (lähde: Nasdaq Helsinki). Caverionin osakkeilla käydään kauppaa myös muilla markkinapaikoilla, kuten Aquis'ssa, Cboessa, POSIT Auctionissa ja Turquoisessa.

Caverion Oyj:n markkina-arvo katsauskauden lopussa oli 766,9 milj. euroa. Markkina-arvo ei sisällä 30.9.2019 yhtiön hallussa olevia omia osakkeita (2 947 289 kpl).

Osakkeenomistajien määrä ja liputusilmoitukset

Syyskuun 2019 lopussa Caverionin rekisteröityjen osakkeenomistajien määrä oli 25 683 (6/2019: 25 883). Hallintarekisteröityjen ja muiden kuin suomalaisten sijoittajien omistuksessa oli syyskuun 2019 lopussa 34,8 prosenttia osakkeista (6/2019: 34,2 %).

Päivitetty luettelo Caverionin suurimmista osakkeenomistajista ja omistusrakenteesta 30.9.2019 on julkaistu Caverionin verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi/sijoittajat.

OSAVUOSIKATSAUS 1.1.–30.9.2019: TAULUKKO-OSA

Lyhennetty konsernin tuloslaskelma

Milj. e	7-9/2019 (IFRS 16)	7-9/2018 (ei IFRS 16)	1-9/2019 (IFRS 16)	1-9/2018 (ei IFRS 16)	1-12/2018 (ei IFRS 16)
Liikevaihto	507,5	524,9	1,534,2	1 616,5	2 204,1
Liiketoiminnan muut tuotot	0,8	0,7	2,0	1,9	4,1
Aineet ja tarvikkeet	-132,7	-137,8	-384,9	-416,0	-570,6
Ulkopuoliset palvelut	-100,2	-101,4	-294,4	-301,9	-425,0
Henkilöstökulut	-194,7	-200,3	-633,8	-660,1	-892,9
Liiketoiminnan muut kulut	-45,3	-71,8	-156,1	-247,9	-328,4
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta			0,0	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset	-16,5	-6,2	-50,7	-19,7	-27,1
Liikevoitto	18,9	8,1	16,4	-27,2	-35,9
% liikevaihdosta	3,7	1,5	1,1	-1,7	-1,6
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-2,3	-0,5	-5,7	-2,0	-7,9
Tulos ennen veroja	16,5	7,6	10,7	-29,2	-43,9
% liikevaihdosta	3,3	1,4	0,7	-1,8	-2,0
Tuloverot	-4,9	-2,3	-3,1	-3,1	-4,3
Katsauskauden tulos	11,6	5,3	7,5	-32,3	-48,1
% liikevaihdosta	2,3	1,0	0,5	-2,0	-2,2
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	11,6	5,3	7,5	-32,4	-48,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos					
Tulos/osake, laimentamaton, e	0,08	0,03	0,04	-0,27	-0,40
Tulos/osake, laimennettu, e	0,08	0,03	0,04	-0,27	-0,40

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. e	7-9/2019	7-9/2018	1-9/2019	1-9/2018	1-12/2018
Katsauskauden tulos	11,6	5,3	7,5	-32,3	-48,1
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi:					
- Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos	0,5	-0,1	-0,1	-0,9	0,4
-- Laskennallinen vero		0,0		0,0	0,0
- Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-- Laskennallinen vero		0,0		-0,2	-0,2
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi:					
- Rahavirran suojaukset		0,0	0,1	0,0	0,1
- Muuntoerot	-0,9	0,2	0,7	0,1	2,6
Muut konsernin kirjatut tuotot ja kulut, yhteensä	-0,4	0,1	0,7	-0,9	2,9
Katsauskauden laaja tulos	11,2	5,4	8,2	-33,3	-45,2
Jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	11,2	5,4	8,2	-33,3	-45,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Lyhennetty konsernitase

Milj. e	30.9.2019 (IFRS 16)	30.9.2018 (ei IFRS 16)	31.12.2018 (ei IFRS 16)
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	15,7	19,0	15,9
Käyttöoikeusomaisuuserä	130,4		
Liikearvo	331,9	331,6	334,4
Muut aineettomat hyödykkeet	30,1	36,8	34,6
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	1,7	0,1	0,1
Muut sijoitukset	0,9	1,1	1,2
Muut saamiset	6,8	6,7	6,4
Laskennalliset verosaamiset	12,6	34,9	9,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	16,8	16,6	16,9
Myyntisaamiset	274,1	268,0	311,6
Osatuloutussaamiset	239,3	259,3	207,4
Muut saamiset	24,3	41,2	31,7
Versaamiset	2,6	3,5	3,2
Rahavarat	83,4	18,7	51,2
Varat yhteensä	1 170,5	1 037,5	1 024,5
Oma pääoma ja velat			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	1,0	1,0	1,0
Hybridipääoma	66,1	100,0	100,0
Muu oma pääoma	150,2	164,1	152,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,4	0,4	0,4
Oma pääoma	217,6	265,5	254,0
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	30,0	54,6	33,1
Eläkevelvoitteet	43,6	45,1	43,9
Varaukset	8,3	8,3	6,9
Vuokrasopimusvelat	91,1		
Muut korolliset velat	125,0	40,7	30,9
Muut velat	0,5	0,2	0,2
Lyhytaikaiset velat			
Saadut ennakot	207,9	178,7	182,6
Ostovelat	164,9	178,8	184,1
Muut velat	207,3	211,2	231,8
Verovelat	11,6	6,9	5,3
Varaukset	22,5	19,2	24,6
Vuokrasopimusvelat	40,2		
Muut korolliset velat	0,0	28,2	27,2
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 170,5	1 037,5	1 024,5

Käyttöpääoma

Milj. e	30.9.2019 (IFRS 16)	30.9.2018 (ei IFRS 16)	31.12.2018 (ei IFRS 16)
Vaihto-omaisuus	16,8	16,6	16,9
Myynti- ja osatuloutussaamiset	513,4	527,3	518,9
Muut lyhytaikaiset saamiset	24,0	39,9	31,3
Osto- ja osatuloutusvelat	-184,0	-199,4	-204,4
Muut lyhytaikaiset velat	-209,1	-209,0	-234,8
Saadut ennakot	-207,9	-178,7	-182,6
Käyttöpääoma	-46,8	-3,2	-54,6

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. e	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma								Määräys- vallatto- mien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Kerty- neet voitto- varat	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Hybridi- pääoma	Yhteen- sä		
Oma pääoma 31.12.2018	1,0	95,5	-5,5	-0,2	-3,2	66,0	100,0	253,6	0,4	254,0
Laskentaperiaatteiden muutos, IFRS 16		0,1						0,1		0,1
Oma pääoma 1.1.2019	1,0	95,7	-5,5	-0,2	-3,2	66,0	100,0	253,8	0,4	254,1
Kauden laaja tulos										
Katsauskauden tulos		7,5						7,5	0,0	7,5
Muut laajan tuloksen erät:										
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		-0,1						-0,1		-0,1
-Laskennallinen vero										
Rahavirran Suojaukset				0,1				0,1		0,1
Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos				0,0				0,0		0,0
-Laskennallinen vero										
Muuntoerot			0,7					0,7		0,7
Kauden laaja tulos yhteensä		7,4	0,7	0,1				8,2	0,0	8,2
Osingonjako		-6,8						-6,8	0,0	-6,8
Osakepalkitseminen		0,0						0,0		0,0
Omien osakkeiden luovutus		-0,1			0,1					
Hybridipääoman takaisinmaksu							-33,9	-33,9		-33,9
Hybridipääoman korot ja kulut verojen jälkeen		-3,8						-3,8		-3,8
Tytäryhtiöiden myynti		-0,2						-0,2		-0,2
Oma pääoma 30.9.2019	1,0	92,2	-4,8	-0,1	-3,1	66,0	66,1	217,2	0,4	217,6

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma										
Milj. e	Osake- pääoma	Kerty- neet voitto- varat	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Hybridi- pääoma	Yhteen- sä	Määräys- vallatto- mien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	1,0	146,0	-8,0	-0,5	-3,2		100,0	235,3	0,4	235,6
Laadintaperiaatteen muutos, IFRS 9		-0,8		0,0				-0,8		-0,8
Oma pääoma 1.1.2018	1,0	145,2	-8,0	-0,5	-3,2		100,0	234,4	0,4	234,8
Kauden laaja tulos										
Katsauskauden tulos		-32,4						-32,4	0,0	-32,3
Muut laajan tuloksen erät:										
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		-0,9						-0,9		-0,9
Rahavirran suojaukset				0,0				0,0		0,0
Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos		-0,4		0,4				0,0		0,0
-Laskennallinen vero				-0,2				-0,2		-0,2
Muuntoerot			0,1					0,1		0,1
Kauden laaja tulos yhteensä		-33,7	0,1	0,2				-33,3	0,0	-33,3
Osingonjako									0,0	0,0
Osakeanti						60,0		60,0		60,0
Osakeantikulut verojen jälkeen						-0,7		-0,7		-0,7
Osakepalkitseminen		1,7						1,7		1,7
Osakkeiden merkinnät						6,7		6,7		6,7
Hybridipääoman korot verojen jälkeen		-3,7						-3,7		-3,7
Oma pääoma 30.9.2018	1,0	109,5	-7,9	-0,2	-3,2	66,0	100,0	265,1	0,4	265,5

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma										
Milj. e	Osake- pääoma	Kerty- neet voitto- varat	Muunto- erot	Arvon- muutos- rahasto	Omat osakkeet	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Hybridi- pääoma	Yhteen- sä	Määräys- vallatto- mien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	1,0	146,0	-8,0	-0,5	-3,2		100,0	235,3	0,4	235,6
Laskentaperiaatteiden muutos, IFRS 9		-0,8						-0,8		-0,8
Oma pääoma 1.1.2018	1,0	145,2	-8,0	-0,5	-3,2		100,0	234,4	0,4	234,8
Kauden laaja tulos										
Katsauskauden tulos		-48,2						-48,2	0,0	-48,2
Muut laajan tuloksen erät:										
Etuuspohjaisten eläkkeiden arvonmuutos		0,4						0,4		0,4
-Laskennallinen vero		0,0						0,0		0,0
Rahavirran suojaukset				0,1				0,1		0,1
Muiden sijoitusten käyvän arvon muutos		-0,3		0,3				0,0		0,0
-Laskennallinen vero				-0,2				-0,2		-0,2
Muuntoerot			2,6					2,6		2,6
Kauden laaja tulos yhteensä		-48,1	2,6	0,3				-45,3	0,0	-45,2
Osingonjako									0,0	0,0
Osakeanti						60,0		60,0		60,0
Osakeantikulut verojen jälkeen						-0,7		-0,7		-0,7
Osakepalkitseminen		2,0						2,0		2,0
Osakkeiden merkinnät						6,7		6,7		6,7
Hybridipääoman korot verojen jälkeen		-3,7						-3,7		-3,7
Oma pääoma 31.12.2018	1,0	95,5	-5,5	-0,2	-3,2	66,0	100,0	253,6	0,4	254,0

Lyhennetty konsernin rahavirtalaskelma

Milj. e	7-9/2019 (IFRS 16)	7-9/2018 (ei IFRS 16)	1-9/2019 (IFRS 16)	1-9/2018 (ei IFRS 16)	1-12/2018 (ei IFRS 16)
Liiketoiminnan rahavirrat					
Tilikauden tulos	11,6	5,3	7,5	-32,3	-48,1
Oikaisu tilikauden tulokseen	24,5	13,1	63,6	27,0	47,5
Käyttöpääoman muutos	-32,3	-55,3	-8,1	-26,8	22,3
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	3,8	-37,0	63,0	-32,1	21,6
Rahoituserät, netto	-1,8	-0,7	-6,6	-1,3	-1,5
Maksetut verot	-0,4	-0,6	-1,7	-2,4	-1,2
Liiketoiminnan rahavirta	1,6	-38,2	54,8	-35,8	18,9
Investointien rahavirrat					
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla			-1,2	-0,4	-4,6
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	0,0	-0,2	1,5	-1,5	-1,8
Sijoitukset yhteisyrityksiin	-1,6		-1,6		
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja muut investointierät, netto	-4,3	-1,1	-10,5	-7,5	-11,1
Investointien rahavirta	-5,9	-1,3	-11,7	-9,4	-17,5
Rahavirta investointien jälkeen	-4,3	-39,5	43,0	-45,1	1,4
Rahoituksen rahavirrat					
Lainasaamisen muutos, netto			-0,3	-4,2	-3,1
Lyhytaikaisten velkojen muutos, netto				-5,0	-5,0
Lainojen nostot			125,0		
Lainojen takaisinmaksut	-3,3	-3,3	-56,7	-17,7	-28,7
Vuokrasopimusvelkojen maksut	-11,2	-0,3	-34,1	-2,0	-2,2
Osakeanti				60,0	60,0
Osakeantikulut		-0,8		-0,8	-0,8
Osakemerkinnöistä saadut maksut				6,7	6,7
Hybridipääoman takaisinmaksu			-33,9		
Hybridipääoman kulut ja korot			-4,7	-4,6	-4,6
Maksetut osingot ja muu voitonjako			-6,8	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	-14,6	-4,5	-11,5	32,3	22,2
Rahavarojen muutos	-18,9	-44,0	31,5	-12,8	23,6
Rahavarat katsauskauden alussa	103,6	62,2	51,2	29,2	29,2
Valuuttakurssien muutoksen vaikutus	-1,4	0,5	0,7	2,3	-1,7
Rahavarat katsauskauden lopussa	83,4	18,7	83,4	18,7	51,2

Vapaa kassavirta

Milj. e	7-9/2019 (IFRS 16)	7-9/2018 (ei IFRS 16)	1-9/2019 (IFRS 16)	1-9/2018 (ei IFRS 16)	1-12/2018 (ei IFRS 16)
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	3,8	-37,0	63,0	-32,1	21,6
Maksetut verot	-0,4	-0,6	-1,7	-2,4	-1,2
Investointien rahavirta	-5,9	-1,3	-11,7	-9,4	-17,5
Vapaa kassavirta	-2,5	-38,8	49,6	-43,9	2,9

Osavuositarkastuksen liitetiedot

1 Laadintaperiaatteet

Caverion Oyj:n osavuositarkastus ajalta 1.1.-30.9.2019 on laadittu IAS 34, Osavuositarkastukset –standardin mukaisesti. Caverion on noudattanut osavuositarkastuksen laadinnassa samoja laadintaperiaatteita kuin tilinpäätöksessä 2018 lukuunottamatta uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin noudattamista.

Osavuositarkastuksessa esitetyt tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Osavuositarkastuksessa tiedot esitetään miljoonina euroina pyöristäen yksittäiset luvut ja loppusummat miljooniksi, mistä johtuen yhteenlaskuissa saattaa esiintyä pyöristyseroja.

Caverion on soveltanut IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia voimaantulopäivästä 1.1.2019 alkaen. Konserni otti standardin käyttöön yksinkertaistetulla takautuvalla menetelmällä, jolloin vertailutietoja ei ole oikaistu.

Uuden standardin mukaan lähes kaikki vuokrasopimukset kirjataan vuokralleottajan taseeseen. Aiemman IAS 17 mukaisen ohjeistuksen mukaan vuokralleottajan piti tehdä ero rahoitusleasingisopimuksen (taseessa) ja operatiivisen vuokrasopimuksen – IAS 17:ssä ”muu vuokrasopimus” – (taseen ulkopuolella) välillä, kun taas uuden mallin mukaan tätä jakoa ei tehdä, vaan vuokralleottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan vuokrasopimusvelan. Ainoana valinnaisena Caverionin hyödyntämänä poikkeuksena ovat tiettyjä lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskevat sopimukset, joihin liittyvät vuokratulot kirjataan tuloslaskelmaan. Uusi IFRS 16 -standardi vaikuttaa olennaisesti konsernin taseeseen ja siihen liittyviin tunnuslukuihin, kuten omavaraisuus- ja velkaantumisasteeseen.

Vuokrasopimukset-standardi vaikuttaa myös konsernin tuloslaskelmaan. Standardin kohteena olevat operatiiviset vuokrasopimukset kirjataan taseeseen ja näistä vuokrasopimuksista vuokratulua ei enää esitetä, vaan tuloslaskelmaan kirjataan omaisuuserästä poisto ja vuokrasopimusvelasta kertynyt korko. Tämä nostaa konsernin käyttökatteprosenttia arviolta noin 2 prosenttiyksikköä vuositasolla. Vaikutus katsauskauden tulokseen on vähäinen. Uuden standardin käyttöönotto vaikuttaa myös konsernin rahavirtalaskelman esitystapaan. Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja nousee oikaistuilla vuokramaksuilla vastaavasti kuin rahoituksen ja korkojen rahavirrat laskevat.

Olennaiset laadintaperiaatteet ja tärkeimmät IFRS 16 -standardin vaikutukset:

- Caverion arvostaa käyttöoikeusomaisuuserän yhtä suureksi kuin vuokrasopimusvelka oikaistuna kyseiseen vuokrasopimukseen liittyvillä etukäteismaksuilla tai siirtyvillä vuokrilla, jotka konserni on merkinnyt taseeseen ennen soveltamisen alkamisajankohtaa. Standardin käyttöönoton kumulatiivinen vaikutus kirjataan oikaisuna oman pääoman avaavaan saldoon 1.1.2019. Standardin käyttöönoton myötä taseen varoihin kirjattu käyttöoikeisuusomaisuuserä oli 141,6 milj. euroa. Tästä 89,0 milj. euroa liittyy kiinteistöjen vuokrasopimuksiin, 51,2 milj. euroa autojen vuokrasopimuksiin ja 1,3 milj. euroa muihin vuokrasopimuksiin. Etukäteismaksuista kirjattiin 0,1 milj. euron oikaisu omaan pääomaan. Käyttöönoton jälkeen käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun.
- Caverion on kirjannut vuokrasopimusvelan jäljellä olevien vuokramaksujen diskontattuun nykyarvoon. Diskonttokorkona on käytetty arviota yhtiön lisäluoton korosta soveltamisen alkamisajankohtana. Painotettu keskimääräinen lisäluoton korko standardin käyttöönoton hetkellä oli 3,8 prosenttia. Vuokrasopimusvelka standardin käyttöönoton hetkellä oli 141,5 milj. euroa.
- Koska vuokrasopimuksista ei ole saatavilla sopimuksen sisäistä korkokantaa, lisäluoton koron määrittelyssä on käytetty johdon arviota. Lisäluoton korko määritetään käyttäen valuuttakohtaisia viitekorkoja sekä jokaisen yhtiön riskiarvioon perustuvaan korkomarginaalia huomioituna vuokrasopimuksen pituudella.
- Caverion ei kirjaa taseeseen vuokrasopimusvelkaa vuokrasopimuksista, joissa kohdeomaisuuserä ei ole arvoltaan olennainen. Arvio siitä, onko vuokrauskohteena oleva hyödyke olennainen ja siten IFRS 16 –standardin mukaan kirjattava taseeseen, perustuu IFRS:n käsitteelliseen viitekehykseen ja IAS 1 –standardiin. Caverion kirjaa näiden sopimusten maksut vuokratuloksi lineaarisesti vuokra-ajan kuluessa, samalla tavoin kuin aikaisemmin on kirjattu IAS 17 mukaiset operatiiviset vuokrasopimukset.
- Caverion ei kirjaa lyhytaikaisia vuokrasopimuksia taseeseen. Lyhytaikaiset vuokrasopimukset ovat vuokrasopimuksia, joiden vuokra-aika on 12 kuukautta tai vähemmän ja jotka eivät sisällä optiota vuokrauskohteena olevan hyödykkeen ostamisesta. Caverion on analysoinut vuokrasopimukset, joissa

vuokra-aika on toistaiseksi voimassa oleva, mutta joissa sekä vuokranantajalla että Caverionilla vuokraajana on oikeus irtisanoa sopimus 1-12 kuukauden irtisanomisajalla. Osassa vuokrasopimuksista IFRS 16 mukainen kohtuullisen varma vuokra-aika eroaa IAS 17 mukaisesta ei-peruutettavissa olevasta vuokra-ajasta. Standardin käyttöönoton yhteydessä arvio kohtuullisen varmasta vuokra-ajasta kasvatti käyttöoikeusomaisuuserää ja vuokrasopimusvelkaa noin 9 milj. eurolla verrattuna IAS 17 mukaisesti raportoituun taseen ulkopuoliseen vuokravastuuseen. Jos vuokrasopimuksen irtisanominen on käytännössä realistista irtisanomisajan puitteissa, on nämä vuokrasopimukset jätetty vuokravelan ulkopuolelle.

- Käytännön helpotuksena IFRS 16 sallii, että vuokraaja saa jättää erottamatta vuokrasopimuskomponentit ja muut komponentit ja käsitellä kunkin vuokrasopimuskomponentin ja siihen liittyvät muut komponentit yhtenä vuokrasopimuskomponenttina. Caverion käyttää tätä helpotusta koskien autojen vuokrasopimuksia, joiden vuokrasopimuksissa on mukana palvelukomponentteja. Standardin käyttöönoton yhteydessä tämä nosti vuokrasopimusvelkaa 7 milj. euroa verrattuna IAS 17 mukaisesti raportoituun taseen ulkopuoliseen vuokravastuuseen. Toisaalta muut kuin vuokrasopimuskomponentti on erotettu kiinteistöjen vuokrasopimuksista ja kirjattu kuluksi.
- IFRS 16 ei muuttanut olennaisesti sitä, miten vuokranantaja kirjaa vuokrasopimukset. IFRS 16:n mukaisesti vuokranantaja jatkaa sopimusten luokittelua rahoitusleasing-sopimuksiin ja operatiivisiin vuokrasopimuksiin. IFRS 16 -standardin voimaantullessa edelleenvuokraajan pitää kuitenkin luokitella edelleen vuokratut sopimukset rahoitusleasing-sopimuksiin ja operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi vertaamalla edelleenvuokraussopimuksen kohteena olevaa omaisuuserää päävuokrasopimuksen kohteena olevaan omaisuuserään. Caverion ei ole uudelleen luokitellut yhtään edelleenvuokraussopimusta rahoitusleasing-sopimuksiksi 1.1.2019 alkaen.

Täsmäytys operatiivisiin vuokravastuisiin

Milj. e	1.1.2019
Operatiiviset vuokravastuut 31.12.2018	139,5
Vähennettynä:	
Vastuut lyhytaikaisista vuokrasopimuksista	-2,4
Vastuut arvoltaan vähäisistä vuokrasopimuksista	-1,2
Painotettu keskiarvo lisäluoton korosta 1.1.2019	3,8 %
Diskontatut operatiiviset vuokrasopimusvelat	124,9
IFRS 16 käyttöönoton seurauksena kirjatut lisäykset vuokrasopimusvelkoihin	15,8
Vastuut vuokrasopimuksista, jotka aikaisemmin luokiteltiin rahoitusleasingsopimuksiksi	0,9
Vuokrasopimusvelat 1.1.2019	141,5

Lyhennetty konsernitase, IFRS 16 vaikutus vuoden 2019 avaavaan taseeseen

Milj. e	31.12.2018	IFRS 16 vaikutus	1.1.2019
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	15,9	-0,9	15,0
Käyttöoikeusomaisuus		141,6	141,6
Liikearvo	334,4		334,4
Muut aineettomat hyödykkeet	34,6		34,6
Osuudet osakkuusyrietyksissä	0,1		0,1
Muut sijoitukset	1,2		1,2
Muut saamiset	6,4		6,4
Laskennalliset verosaamiset	9,9		9,9
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	16,9		16,9
Myynti- ja osatuloutussaamiset	518,9		518,9
Muut saamiset	31,7		31,7
Versaamiset	3,2		3,2
Rahavarat	51,2		51,2
Varat yhteensä	1 024,5	140,7	1 165,1
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma	254,0	0,1	254,1
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	33,1		33,1
Eläkeveloitteet	43,9		43,9
Varaukset	6,9		6,9
Korolliset velat	30,9	-0,4	30,5
Vuokrasopimusvelat		100,0	100,0
Muut velat	0,2		0,2
Lyhytaikaiset velat			
Saadut ennakot	182,6		182,6
Ostovelat ja muut velat	415,9		415,9
Verovelat	5,3		5,3
Varaukset	24,6		24,6
Korolliset velat	27,2	-0,5	26,7
Vuokrasopimusvelat		41,5	41,5
Oma pääoma ja velat yhteensä	1 024,5	140,7	1 165,1

2 Tunnusluvut

	1-9/2019 (IFRS 16)	1-9/2018 (ei IFRS 16)	1-12/2018 (ei IFRS 16)
Liikevaihto, milj. e	1 534,2	1 616,5	2 204,1
Käyttökate, milj. e	67,1	-7,5	-8,8
Käyttökateprosentti, %	4,4	-0,5	-0,4
Oikaistu käyttökate, milj. e	73,3	42,4	53,4
Oikaistu käyttökateprosentti, %	4,8	2,6	2,4
Liikevoitto, milj. e	16,4	-27,2	-35,9
Liikevoittoprosentti, %	1,1	-1,7	-1,6
Tulos ennen veroja, milj. e	10,7	-29,2	-43,9
% liikevaihdosta	0,7	-1,8	-2,0
Katsauskauden tulos, milj. e	7,5	-32,3	-48,1
% liikevaihdosta	0,5	-2,0	-2,2
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,04	-0,27	-0,40
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	0,04	-0,27	-0,40
Osakekohtainen oma pääoma, e	1,6	2,0	1,9
Omavaraisuusaste, %	22,6	30,9	30,2
Korollinen nettovelka, milj. e	172,9	50,2	6,9
Velkaantumisaste, %	79,5	18,9	2,7
Taseen loppusumma, milj. e	1 170,5	1 037,5	1 024,5
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja, milj. e	63,0	-32,1	21,6
Käyttöpääoma, milj. e	-46,8	-3,2	-54,6
Bruttoinvestoinnit pysyviin vastaaviin, milj. e	13,9	8,3	17,5
% liikevaihdosta	0,9	0,5	0,8
Tilauskanta, milj. e	1 676,9	1 552,3	1 494,3
Henkilöstö keskimäärin	14 651	15 790	15 672
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	135 973	135 656	135 656
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	135 825	129 553	131 087

3 Kehitys vuosineljänneksittäin

Milj. e	7-9/2019	4-6/2019	1-3/2019	10- 12/2018	7-9/2018	4-6/2018	1-3/2018
	(IFRS 16)	(IFRS 16)	(IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)
Liikevaihto	507,5	512,3	514,4	587,6	524,9	564,8	526,8
Käyttökate	35,3	9,1	22,6	-1,3	14,3	-31,7	9,9
Käyttökateprosentti, %	7,0	1,8	4,4	-0,2	2,7	-5,6	1,9
Oikaistu käyttökate	36,2	10,0	27,1	11,0	18,5	12,9	10,9
Oikaistu käyttökateprosentti, %	7,1	2,0	5,3	1,9	3,5	2,3	2,1
Liikevoitto	18,9	-7,7	5,3	-8,7	8,1	-38,7	3,4
Liikevoittoprosentti, %	3,7	-1,5	1,0	-1,5	1,5	-6,9	0,7

	7-9/2019	4-6/2019	1-3/2019	10- 12/2018	7-9/2018	4-6/2018	1-3/2018
	(IFRS 16)	(IFRS 16)	(IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)	(ei IFRS 16)
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	0,08	-0,06	0,01	-0,12	0,03	-0,32	0,01
Osakekohtainen tulos, laimennettu, e	0,08	-0,06	0,01	-0,12	0,03	-0,32	0,01
Osakekohtainen oma pääoma, e	1,6	1,5	1,6	1,9	2,0	1,9	1,9
Omavaraisuusaste, %	22,6	20,8	21,3	30,2	30,9	28,2	27,7
Korollinen nettovelka, milj. e	172,9	158,9	162,7	6,9	50,2	10,2	47,2
Velkaantumisaste, %	79,5	77,3	75,1	2,7	18,9	3,9	19,4
Taseen loppusumma, milj. e	1 170,5	1 186,6	1 205,5	1 024,5	1 037,5	1 092,3	1 048,5
Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja, milj. e	3,8	29,1	30,1	53,7	-37,0	-15,0	19,8
Käyttöpääoma, milj. e	-46,8	-80,8	-60,4	-54,6	-3,2	-57,2	-41,4
Bruttoinvestoinnit, milj. e	5,7	3,8	4,4	9,2	0,9	3,2	4,2
% liikevaihdosta	1,1	0,7	0,9	1,6	0,2	0,6	0,8
Tilaukanta, milj. e	1 676,9	1 704,7	1 579,7	1 494,3	1 552,3	1 596,8	1 540,0
Henkilöstö kauden lopussa	14,606	14 681	14 489	14 950	15 556	15 751	15 687
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	135 973	135 973	135 679	135 656	135 656	135 656	126 132
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	135 973	135 834	135 664	135 656	135 656	127 477	125 438

4 Tunnuslukujen laskentakaavat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Käyttökate =	Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset
Oikaistu käyttökate =	Käyttökate ilman vertailtavuuteen vaikuttavia eriä *
Omavaraisuusaste (%) =	$\frac{(\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}) \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Velkaantumisaste (%) =	$\frac{(\text{Korolliset velat} - \text{rahavarat}) \times 100}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}$
Korollinen nettovelka =	Korolliset velat – rahavarat
Käyttöpääoma =	Vaihto-omaisuus + myynti- ja osatuloutus saamiset + muut lyhytaikaiset saamiset - osto- ja osatuloutusvelat - muut lyhytaikaiset velat - saadut ennakot - lyhytaikaiset varaukset
Vapaa kassavirta =	Operatiivinen rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja – maksetut verot – investointien rahavirta

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, laimentamaton =	$\frac{\text{Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)} - \text{oman pääoman ehtoisen lainan kulut ja jaksotetut kirjaamattomat korot verojen jälkeen}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$
Osakekohtainen tulos, laimennettu	$\frac{\text{Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajille laskettu osuus)} - \text{oman pääoman ehtoisen lainan kulut ja jaksotetut kirjaamattomat korot verojen jälkeen}}{\text{Kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistuna}}$
Osakekohtainen oma pääoma =	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa}}$

*Vertailtavuuteen vaikuttavat erät vuonna 2019 ovat olennaisia eriä tai liiketoimia, jotka ovat merkittäviä Caverionin taloudellisen kehityksen ymmärtämiselle vertailtaessa nykyistä kautta edellisiin kausiin. Nämä erät voivat sisältää (1) myyntivoittoja ja -tappioita ja transaktiokuluja divestoinneista ja yritysostoista; (2) alaskirjauksia, kuluja ja/tai tuottoja erikseen tunnistetuista riskiprojekteista; (3) uudelleenjärjestelykuluja ja (4) muita eriä, jotka Caverionin johdon arvion mukaan eivät liity normaaliin liiketoimintaan. Vuonna 2018 merkittävät riskiprojektit sisälsivät kolme päättynyttä Suurta projektia Teollisuuden ratkaisuihin, joiden vaikutukset raportoitiin kategoriassa (2). Saksan kilpailuoikeudellinen sakko ja siihen liittyvät juridiset ja muut kulut raportoitiin kategoriassa (4). Vuonna 2019 merkittävät riskiprojektit sisältävät vain yhden kategoriassa (2) raportoitavan riskiprojektin Saksasta.

ESMA (European Securities and Markets Authority) on julkaissut ohjeistuksen vaihtoehtoisiin tunnuslukuihin liittyen. Caverion esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja parantaakseen liiketoiminnan ja taloudellisen tuloksen analysointia sekä vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät ole IFRS-raportoinnissa käytettäviä tunnuslukuja eikä niitä tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin.

5 Lähipiiritapahtumat

Caverion ilmoitti 7.2.2018 pörssitiedotteella perustavansa uuden konsernin avainhenkilöiden osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ("Ehdollinen osakepalkkiojärjestelmä 2018–2022"). Yhtiö tarjosi osallistujille mahdollisuuden rahoittaa yhtiön osakkeiden hankinta yhtiöltä nostetulla korollisella lainalla, mitä osa osallistujista käytti. Syyskuun 2019 lopussa näiden lainojen yhteismäärä oli noin 4,5 milj. euroa. Lainat maksetaan kokonaisuudessaan takaisin viimeistään 31.12.2023. Osakkeet on pantattu lainojen vakuudeksi.

6 Vuokrasopimukset

Alla on esitetty konsernin käyttöoikeusomaisuuserien tasearvot sekä muutokset kauden aikana.

Milj. e	Käyttöoikeusomaisuuserä			
	Rakennukset ja rakennelmat	Autot	Muut omaisuuserät	Yhteensä
1.1.2019	89,0	51,2	1,3	141,6
Kurssierot	-0,4	-0,3	0,0	-0,6
Lisäykset	12,7	15,1	0,2	27,9
Vähennykset ja yritysmyyntit	-2,0	-0,6	0,0	-2,6
Poistot	-17,3	-17,9	-0,7	-35,9
30.9.2019	82,0	47,5	0,9	130,4

Konserni kirjasi tammi-syyskuussa vuokratulua lyhytaikaisista vuokrasopimuksista 2,4 milj. euroa ja vähäarvoisista omaisuuseristä 0,3 milj. euroa.

7 Rahoitusriskien hallinta

Caverion-konsernin pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmiusriski, luottoriski sekä markkinariskit, kuten valuutta- ja korkoriski. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteet ja periaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan käytännön toteutuksesta vastaa konsernin rahoitusosasto yhdessä konsernin tytäryhtiöiden kanssa.

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on ylläpitää optimaalista pääomarakennetta, saavuttaa mahdollisimman korkea sitoutuneen pääoman tuotto sekä minimoida pääoman kustannukset konsernin rahoituspolitiikassa määriteltyjen periaatteiden ja limiittien puitteissa. Pääomarakenteeseen vaikutetaan ensisijaisesti ohjaamalla investointeja ja liiketoimintaan sitoutuvan käyttöpääoman määrää.

Konsernin rahoitusriskien hallinnan periaatteisiin ei ole tehty merkittäviä muutoksia raportointikaudella. Lisätietoa rahoitusriskien hallinnasta löytyy konsernin vuoden 2018 tilinpäätöksestä liitteestä 5.5 Rahoitusriskien hallinta.

Caverionin ulkoisissa lainoissa sovelletaan taloudellista kovenanttia, joka perustuu konsernin nettovelan ja käyttökatteen suhdeluukuun. Kovenanttia seurataan ja arvioidaan jatkuvasti suhteessa käyttökatteen ja nettovelan toteumaan ja ennusteisiin.

Seuraavassa taulukossa esitetään korollisten rahoitusvelkojen maturiteettijakauma. Taulukko kuvaa rahoituslainojen sopimukseen perustuvaa erääntymistä ilman tulevia koronmaksuja. Vuokrasopimusvelat perustuvat diskontattuihin nykyarvoihin tulevista maksuista. Valuuttamääräisten lainojen kassavirrat on käännetty euroiksi tilinpäätöskursseihin.

Milj. e	2019	2020	2021	2022	2023->	Yhteensä
Korolliset rahoituslainat				50,0	75,5	125,5
Vuokrasopimusvelat	9,7	32,2	29,3	20,9	39,2	131,3
Yhteensä	9,7	32,2	29,3	70,9	114,7	256,8

8 Rahoitusvelat ja nettovelka

Milj. e	30.9.2019 Tasearvo	30.9.2018 Tasearvo	31.12.2018 Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvelat			
Joukkovelkakirjalainat	74,6		
Lainat rahoituslaitoksilta	49,9	39,9	30,0
Muut lainat	0,5	0,5	0,5
Rahoitusleasingvelat		0,3	0,4
Vuokrasopimusvelat	91,1		
Pitkäaikaiset korolliset velat yhteensä	216,1	40,7	30,9
Lyhytaikaiset rahoitusvelat			
Lainat rahoituslaitoksilta	0,0	20,0	20,0
Eläkelainat		7,6	6,7
Muut lainat			0,0
Rahoitusleasingvelat		0,5	0,5
Vuokrasopimusvelat	40,2		
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	40,2	28,2	27,2
Korolliset velat yhteensä	256,3	68,9	58,1
Korolliset velat yhteensä ilman IFRS 16 vuokrasopimusvelkoja	125,0	68,9	58,1
Rahavarat	83,4	18,7	51,2
Nettovelka	172,9	50,2	6,9
Nettovelka ilman IFRS 16 vuokrasopimusvelkoja	41,7	50,2	6,9

Rahoitusvarojen ja -velkojen osalta kirjanpitoarvot ovat kohtuullisen hyviä arvioita käyvistä arvoista.

Johdannaisopimukset

Nimellisarvot Milj. e	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Korkojohdannaiset		40,0	30,0
Valuuttajohdannaiset	77,3	85,9	88,6

Käyvät arvot Milj. e	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Korkojohdannaiset			
-positiivinen käypä arvo			
-negatiivinen käypä arvo		-0,2	-0,1
Valuuttajohdannaiset			
-positiivinen käypä arvo	0,1	0,6	0,3
-negatiivinen käypä arvo	-0,2	-0,2	-1,1

Johdannaisopimusten käyvät arvot on määritetty seuraavasti: Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot on määritetty käyttäen tilinpäätöspäivän noteerattuja termiinkursseja. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvon perusteella.

9 Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Milj. e	30.9.2019	30.9.2018	31.12.2018
Annetut takaukset osakkuusyhtiöiden puolesta	0,0	0,2	0,0
Emoyhtiön takaukset tytäryhtiöiden puolesta	438,7	434,9	435,3
Muut vastuusitoumukset			
- Vuokravastuut		150,0	139,5
- Muut vastuusitoumukset	0,2	0,2	0,2
Hybridilainan kertynyt kirjaamaton korko	0,9	1,3	2,5

Jakautumiseen osallistuvat yhtiöt vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan yhtiön velasta, joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Tämän seurauksena YIT Oyj:n osittaisjakautumisen seurauksena perustetulle Caverion Oyj:lle syntyi yhtiölle jakautumisessa allokoitun netto-omaisuuden määrään asti niin sanottu toissijainen vastuu ennen jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiä syntyneistä YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä veloista. Caverion Oyj:llä on toissijainen vastuu YIT Oyj:n ennen jakautumista myöntämistä, YIT Oyj:lle jakautumisen jälkeen jääneistä konsernitakauksista. Näiden konsernitakausten määrä syyskuun 2019 lopussa oli 30,5 milj. euroa.

Lähiajan riskejä ja epävarmuustekijöitä on kuvattu yllä tarkemmin kohdassa "Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät". On mahdollista, että erityisesti säännösten vastainen toiminta saattaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa Caverionille sakkoina, korvausvaatimuksina sekä asianajokuluina. Tällä hetkellä ei kuitenkaan voida arvioida mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen määrää.

10 Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Caverion Suomi Oy osti Pelsu Pelastussuunnitelma Oy:n koko osakekannan 11.10.2019. Myyjinä olivat yhtiön pääomistajat Fast Monkeys Oy, Sontek Ventures Oy, Eetu Kirsi, Okko Kouvalainen sekä useita henkilöomistajia. Pelsu Pelastussuunnitelma on erikoistunut kiinteistöturvallisuuden konsulttipalveluihin sekä helppokäyttöisiin digitaalisiin verkko- ja mobiiliyökaluihin. Yhtiö on alallaan markkinajohtaja Suomessa. Osapuolet sopivat, että kauppahintaa ei julkisteta. Kaupan odotetaan toteutuvan 31.10.2019 mennessä.

Caverion tiedotti 28.10.2019, että se on tuonut markkinoille Caverion SmartView digitaalisen alustan, joka tukee kiinteistön omistajia ja kiinteistömanagereita heidän työssään. Caverion SmartView kerää kaiken eri järjestelmistä saatavan datan yhteen alustaan ja tarjoaa käyttäjäystävällisen ja läpinäkyvyyden kiinteistön eri toimintoihin. Caverion SmartView:n avulla kiinteistömanagerit voivat reagoida nopeasti kiinteistön käyttäjiltä saamaansa palautteeseen esimerkiksi sisälämpötilasta tai huonosta ilmanvaihdosta. He voivat myös ennakoida tällaiset tilanteet asettamalla hälytykset haluamilleen raja-arvoille. Parantuneen käyttäjäystävyyden ohella voidaan optimoida energian kulutusta ja vaikuttaa positiivisesti ympäristömittareihin sekä kustannuksiin. Caverion SmartView tuo ratkaisuja tämän päivän haasteisiin: se on modulaarinen alusta, joka kasvaa tulevaisuuden vaatimusten mukaan.

Caverion tiedotti 28.10.2019, että Helsingin käräjäoikeus hylkäsi samana päivänä antamassaan ratkaisussaan Caverion Suomi Oy:tä kohtaan vaaditun yhteisöosakkovaatimuksen liittyen hevosurheilun sponsorointiin Suomessa. Lisäksi kaikki syytteet vuosina 2011-2012 YIT Kiinteistötekniikka Oy:n toimitusjohtajana toiminutta Jarno Hacklinia kohtaan hylättiin.

Caverion tiedotti 29.10.2019, että se on allekirjoittanut sopimuksen kylmäteknisten ratkaisujen liiketoiminnan ostamisesta Huurre Group Oy:ltä. Ostettava liiketoiminta on johtava energiatehokkaiden CO2-pohjaisten kylmäteknisten järjestelmien ja niihin liittyvien automaatoratkaisujen toimittaja, joka toimii Suomessa ja Ruotsissa. Ostettavan liiketoiminnan liikevaihto oli vuonna 2018 yhteensä 48 milj. euroa, josta 30 milj. euroa syntyi Ruotsissa ja loput Suomessa. Huurren kylmäteknisillä ratkaisuilla on kolme liiketoimintayksikköä: huoltopalvelut, kylmätekniset projektit ja niihin liittyvä automaatio. Huurren kylmäteknisten ratkaisujen palveluksessa työskentelee Ruotsissa 138 ja Suomessa 134 henkilöä. Kauppa edellyttää Ruotsin kilpailuviranomaisen hyväksyntää. Kaupan arvoa ei julkisteta. Kauppahinta maksetaan käteisellä.